

MOTORFÖRAREN

ENTIDNING FRÅN MOTORFÖRARNAS HELNYKTERHETSFÖRBUND

NR 5 • JULI 2016 • ÅRG 89

INGEN SKA DÖ
AV RATTFYLLERI

STRESSA AV I SOMMAR- TRAFIKEN

Tänk på att många trafikolyckor
sker dagen efter att du har
druckit alkohol.

iBAC - originalet bland trådlösa
alkomätare för smarta telefoner -
firar 10 års jubileum sedan första pa-
tentansökan skickades in.

Kör alltid nykter med iBAC -
världens enda professionella moln-
baserade alkomätare i fickstorlek.

Besök oss på www.alcosystems.se
för mer information.

Beställ den på
[alcosystems.se/
order](http://alcosystems.se/order)

ibac

INNEHÅLL

NUMMER 5 2016

- 4 **LEDARE** 90 år som gjort stor skillnad
- 6 **DIALOG** Sommartrafiken stor källa till oro
- 8 **NYHETER** Volvo lanserar nya kompaktbilar
- 10 **REPORTAGE** Grundarens dotter i stor intervju
- 12 **REPORTAGE** Elver Jonsson stred för nollgräns
- 15 **REPORTAGE** Magnus blev Årets Trafikhjälte
- 16 **NYHETER** Historiskt medlemsbeslut i MHF
- 18 **NYHETER** Allt färre usla alkomätare i omlopp
- 19 **NYHETER** Regionerna laddar för Ta Paus
- 20 **NYHETER** Smadit – rehabprogram med förhinder
- 23 **REPORTAGE** Dansk ö lockar med fina upplevelser
- 30 **KONSUMENT** Köp begagnad husbil – stor guide
- 32 **REPORTAGE** MHF-region har kontoret på hjul
- 33 **REPORTAGE** Rapport från expansiv husbilsmarknad
- 34 **NYHETER** Vi reder ut nya bilskatteförslaget
- 36 **PROVKÖRNING** Edge – en stor tyst Ford-SUV
- 38 **PROVKÖRNING** Baleno – oväntat rymlig småbil
- 42 **REPORTAGE** MHF-Ungdom på Sweden Rock
- 46 **I BACKSPEGELN** Redan 1997 körde vi bil på vatten

Inga minns när MHF grundades

Inga Tobiasson, född 1920, är dotter till JL Olsson, en av profilerna som grundade MHF 1926. **Sidan 10**

Magnus blev Årets Trafikhjälte

Magnus Müller rådgivande ingripande kan ha räddat livet på en människa. Därför utsågs han till Årets Trafikhjälte 2016. **Sidan 15**

Pittoresk dansk ö lockar turister

Bornholm ligger helt klart inom räckhåll för den svenska turisten som inte vill färdas för långt. Helt klart värt besväret visar det sig **Sidan 23**

Husbilsdrömmen som begagnat

Motorföraren leverar tretton goda råd för ett lyckat köp av begagnad husbil. **Sidan 30**

Ta paus

Sommarens stora semesteraktivitet står för dörren. MHF-distrikten friskar upp trötta förare längs vägarna i Ta Paus-kampanjen

FOTO: MICKE FRANSSON

31 juli

GÖRAN SYDHAGE
vd och stolt
medlem i MHF
goran.sydhage@mhf.se

Aret var 1926. I Stockholm var Överståtarämbetet fullt upptagna med svinpesten och den 31 juli skrev Wilhelm Tamm ett förordnande som innehöll förbud mot:

”Dels för transport av levande svinkreatur till marknader, torgdagar, utställningar eller andra platser, där svinkreatur från skilda håll i större antal sammanförs i annat ändamål än för att omedelbart nedslaktas.”

Men – det var också annat som hände denna dag. Något mycket viktigare.

I Önnestad 13 kilometer nordväst om Kristianstad i Skåne samlades man och bildade MHF. Ombudsman J L Olsson i Vallsta, affärsbiträdet Simon Fredriksson i Ödeshög, predikant Valfrid Frank i Norrbro, ombudsman Axel Persson i Vanås, folkskollärare Hjalmar Karlsson i Borlänge, trädgårdsmästare Knut Carlsson i Järna och ombudsman Georg Johansson i Stockholm utgjorde den första styrelsen.

MHF startades på mycket goda grunder. Rattfylleriet var utbrett och av de 16 425 körkortsindragningar som ägde rum 1924–1933 var 79 procent orsakade av rattfylleri.

Under dessa 90 år har MHF bidragit till starkt ökad trafiksäkerhet i landet. Finns det då några utmaningar kvar? Ja, säkerligen finns massor av förslag på detta. Själv tänker jag på några saker:

MHF UNGDOM ÄR en viktig del av MHF:s framtid. Att skapa en god trafikkultur bland våra unga medborgare är en stor utmaning. Oavsett det rör sig om mopedåkande, cyklande, motorcykel- eller bilåkande. Spräng vallarna. Gör roliga saker men som också innehåller trafikkultur. Involvera nya grupper av ungdomar, kanske är det värt lite energi att ta kontakter med ungdomsgårdar/fritidsgårdar runt om i landet för att finna nya spår.

FÖR MHF CAMPING CLUB ser jag en potential att söka upp och ta med nya svenskar ut i det svenska campinglivet. Spräng vallarna. Det kan vara att campa i närom-

råden eller att ta sig ut i tält, husvagn, husbil eller båt och visa på hur trevligt man kan ha det i vårt vackra land.

FÖR VÅRA SJU REGIONER med alla lokalavdelningar finns en stor potential att göra trafiksäkerhetsinsatser i smått och stort. Det kan vara allt från att kolla hastigheter vid till exempel skolor, inventera cykelhjälm användning eller bältesanvändning i bussar, information om nykterhet på sjön, besöka bilvisningar och visa på en viktig trafiksäkerhetsåtgärd. Varför inte uppsöka bilföretag och uppmuntra dem att lägga reflexvästar i alla bilar de levererar. (Reflexvästar som givetvis inte ska ligga i bagaget utan i direkt koppling till förarplatsen.)

Vi kan också besöka vägkrogar, inte peka finger men däremot visa på alla fina alkoholfria drycker som Systembolaget nu har i sin repertoar. En skylt med ”det bästa till föraren” skulle säkert väcka uppmärksamhet. Positiv sådan.

FÖRRA SOMMAREN VAR JAG ute med ett barnbarn och cyklade i Hässelbyområdet. Jag uppmuntrade att han skulle lära sig att försiktigt sträcka ut handen och visa om han skulle svänga till höger eller vänster (motsvarande att blinka med blinkers i bilen eller på motorcykeln). Efter en stunds cyklade sa han:

”Morfar varför ska jag göra det då ingen annan gör det?”

Den enkla kommentaren visar att det finns mycket att göra då det gäller trafikinformation och trafiksäkerhet och inte minst att undvika irritation i trafikmiljön. Där kan MHF:are göra många insatser.

Allra viktigast är det att motverka rattfylleriet. Där ska vi snäppa upp arbetet ytterligare och givetvis är vi glada över att infrastrukturminister Anna Johansson (S) återigen pekat med handen och bestämt att automatiska nykterhetskontroller verkligen ska införas – till att börja med – i fem till sju hamnar i Sverige.

Två steg framåt, ett steg bakåt, fyra framåt och ett bakåt igen. Men framåt går det för 90-åringen.

”Under dessa 90 år har MHF bidragit till starkt ökad trafiksäkerhet i landet. Finns det då några utmaningar kvar? Ja, säkerligen ...”

MOTORFÖRAREN

Utges av Motorförarnas
Helnykterhetsförbund

Motorföraren
Hammarby Fabriksväg 25
120 30 Stockholm

ÖPPET: 9.00–11.00, 13.00–16.00
(fredag 13.00–15.30)

TEL: 08–555 765 55

E-POST: motorforaren@mhf.se

WEBB: www.motorforaren.se

ADRESSÄNDRING

KUNDJÄNST: 08–555 765 55

E-POST: medlem@mhf.se

REDAKTION

CHEFREDAKTÖR: Gustav Liljeberg

MOBIL: 0765–48 97 16

E-POST: gustav.liljeberg@mhf.se

REPORTER: Mari Haglund

TELEFON: 08–555 765 63

E-POST: mari.haglund@mhf.se

REPORTER: Micke Valier

TELEFON: 08–555 765 62

E-POST: micke.valier@mhf.se

ANSVARIG UTGIVARE:

Göran Sydhage

TEL: 08–555 765 56

E-POST: goran.sydhage@mhf.se

ANNONSAVDELNING ADRESS:

MHF Annonsavdelning

B-G Werner

Box 16

433 21 Partille

TEL: 031–44 75 25

E-POST: annonser@mhf.se

Hela tidningen finns tillgänglig
på www.motorforaren.se – även
tidigare utgåvor!

LAYOUT & PRODUKTION: ©thoms

TRYCK: V-TAB, Vimmerby 2016

ISSN: 0463–6678

UPPLAGA

TS-UPPLAGA: 24 600 ex (2015)

Sonic Supreme 810 SC

Sveriges & Nordens mest köpta husbil!

Världen är full av magiska platser.
Fantastiska vyer att upptäcka och hänföras av.
På Adria har vi 50 års erfarenhet av hur vi kan bidra till att optimera
upplevelsen av spännande resor.
Våra bilar är anpassade efter det Skandinaviska klimatet och ger högsta
komfort året runt.
Det är därför vi är Sveriges och Nordens mest köpta husbil.

KRÖNIKA: FRÅN FÖRARSÄTET

I utvecklingens tjänst

NYLIGEN PARKERADE SIG undertecknad oförsvarligt länge framför teven för att följa delar av 24-timmarsloppet i Le Mans. Inte från start till mål, men väl start och mål och en hel del däremellan. Publikciffran för den 84:e upplagan löd 263 500 åskådare, vi som höll oss hemma och följde tävlingen på distans kunde mätas i miljoner.

Världens kanske mest kända biltävling har ett mycket enkelt format – här gäller det att avverka så många varv som möjligt under ett dygn. Årets upplaga var en tvekamp mellan Toyota och Porsche. Länge var det japanerna som hade kommandot, men som alltid gäller det att vara först över mållinjen. I slutminuterna – på nedräkningen var det kanske fyra minuter kvar – drabbades den ledande Toyotan av ett tekniskt problem. En klar ledning förvandlades till hjärtskärande bilder från det japanska lägret. Det här är en seger de vill ta, men hittills inte lyckats knipa. Porsche kunde köra i kapp och förbi för att ta sin 18:e totalseger.

NYTTAN MED DEN HÄR typen av tävling kan givetvis diskuteras, men den som är välvilligt inställd lyfter gärna fram att viss teknikutveckling kommer oss alla till gagn. En snabb titt på årets tyvärr ovanligt identitetslösa bilar, avslöjade i stort sett bara effektiva led-strålkastare.

Under skalet återfinns desto mer intressanta områden. I samspråk med en Toyota-representant i vintras gled samtalet in på tillverkarens racingsatsning. Han framhöll särskilt att utvecklingen av hybridsystemen hjälptes av tävlingsverksamheten. De hade lärt sig mycket om att effektivisera energiflöden och att få bensin- och elmotor att samarbeta bättre. Politiskt prat eller inte, nog är det spännande att se samband mellan tävlingsbanornas racerbilar och de vi kör till vardags.

GUSTAV LJLJEBERG
CHEFREDAKTÖR
gustav.liljeborg@
mhf.se
0765-48 97 16

”Nytan med den här typen av tävling kan givetvis diskuteras, men den som är välvilligt inställd lyfter gärna fram att viss teknikutveckling kommer oss alla till gagn.”

Sommartrafik med stora risker

Nu står vi inför den härliga sommaren, får vi hoppas. Men tyvärr innebär sommaren också att vi har det största trafikflödet under hela året. Nu ska alla trafikslagen ut på vägarna – vandrare, cyklar, mopeder, motorcyklar, fyrhjulingar, husvagnsekipage, husbilar, lastbilar med flera. Alla med olika körvanor och körförmåga.

Detta gör att de tre sommarmånaderna är de mest riskfulla i trafiken under året. Nu gäller det verkligen att alla hjälps åt så att ingen behöver dö eller skadas svårt. Att visa hänsyn är ofta en bra start på trafiksäkerheten men den måste vara ömsesidig. Det andra som också hjälper till att få en trygg trafik är att man håller sig till reglerna.

Håller alla hastigheten, använder bilbälte och kör nyktra – ja, då har man plockat bort de vanligaste orsakerna till olyckor. Att köra för fort är farligt ur fler synvinklar än man tror, men att köra extremt sakta är också mycket farligt. Många säger att köra för fort är olagligt, men att köra under gällande hastighet är däremot inte olagligt, men det kan vara väldigt olämpligt, eftersom andra trafikanter då kommer att ta risker för att köra om som exempel. Så om man vill titta på utsikten i ett lugnare tempo – se då till att hålla uppsikt i backspegeln och vid behov hålla undan

för bakomvarande fordon. Ett exempel på hur man visar hänsyn.

Sommaren innebär också ett ökat rattfylleri vilket särskilt ökar riskerna för att dö och skadas svårt i trafiken. Alla är medvetna om att rattfylleriet är ett upptäcktsbrott och då blir det riktigt svårt att förstå hur Polismyndigheten tänker. År 2009 genomförde polisen cirka 2,8 miljoner utandningsprov och i år, om vi har tur kanske det blir mellan 500 000–700 000 prov. Polisens ansvariga menar att man är bättre på att spana på de som återkommer när det gäller rattfylleri och att massprov inte har någon större effekt.

Det resonemanget talar mot bättre vetande. Massprov skickar en signal till motorförarna att det är en ökad risk att bli upptäckt och medverkar till att de som tänkt chansa kanske avstår. Sedan är det ju så att den ena metoden, utesluter ju inte den andra. Om man använder den nya tekniken med skyltavläsning och kopplar samman uppgifterna med trafikbrott, så skulle man kunna kontrollera fler som tidigare åkt dit för rattfylleri utan att den enskilde polisen känner igen personen. Så massprov och intensiv övervakning skulle göra att fler rattfyllerister upptäcks i trafiken och därmed så skulle MHF:s devis ”Ingen ska dö av rattfylleri” kunna uppnås.

CHRISTER FOLKESSON

Tävla och vinn minisemester

TA CHANSEN OCH VINN en minisemester för två med utgångspunkt i Vrigstad i hjärtat av Småland. Resarrangören Happydays har satt ihop ett fint paket för den bilburna resenären.

I trakten finner du de röda trähusen med vita knutar, djupa skogar och glittrande sjöar, och ett mysigt världshus där man lätt kan tillbringa ett par avkopplande semesterdagar. Inom räckhåll finns också många trevliga utflyktsmöjligheter

som Utvandrarernas Hus i Växjö, möbelrikets metropol Lammhult, och Glasriket. I vistelsen ingår också en tvårätters middag på världshusets restaurang Bulls Steakhouse, där man lagar mat på lokala råvaror från småländska gårdar.

Delta i tävlingen genom att svara på frågan: ”Vad heter den manlige huvudpersonen i Vilhelm Mobergs utvandrarepos?”

Skriv ditt svar på ett vykort och skicka till: Motorföraren, Hammarby Fabriksväg 25, 120 30 Stockholm senast den 8 augusti.

Ta med husbilen till

EUROPA

FR **390:-** /1 PERS

ENKEL RESA INKL HUSBIL

Våra vägar ut i Europa

TILL DANMARK

Göteborg – Fredrikshamn enkel resa
Fr **495:-**/1 pers & husbil

Varberg – Grenå enkel resa
Fr **390:-**/1 pers & husbil

TILL TYSKLAND

Trelleborg – Sassnitz enkel resa
Fr **614:-**/1 pers & husbil

Trelleborg – Rostock enkel resa
Fr **909:-**/1 pers & husbil*

Göteborg – Kiel enkel resa
Fr **2199:-**/1 pers & husbil

TILL POLEN

Karlskrona – Gdynia enkel resa
Fr **1209:-**/1 pers & husbil*

TILL LETTLAND

Nynäshamn – Ventspils enkel resa
Fr **899:-**/1 pers & husbil

Stena Line roadtrip!

Att ha med sig husvagnen eller husbilen på semestern ger dig frihet, flexibilitet och utrymme för spontana stopp. Missa inte guldskörden längs med vägarna! Med våra 8 svenska färjelinjer tar vi er billigt och bekvämt till Danmark, Tyskland, Polen, Lettland och vidare ut i Europa. Passa på att fylla på förrådet inför kommande fester i vår Bordershop ombord – upp till 60% billigare än iland!

Everyone deserves a break

Boka på stenaline.se eller ring 0770-57 57 00

Samtliga prisexempel gäller Economybiljetten och gäller för husbil max 4 m hög, 6 m lång. Priser för övriga fordon se stenaline.se. Begränsat antal platser. Bokningsavgift tillkommer vid personlig service. *Hytt tillkommer vid nattöverfart.

Bil- och trafikfrågor

FOTO: VOLVO

Vad kallades den här Volvo-modellen från 1935?

FOTO: LASSE HOLMSTRÖM

Vad kallades den här Mercedes-modellen som tillverkades 1954-1963.

FOTO: RENAULT

Hur lanserades den här Renault-modellen i Sverige 1964?

1. Vad kallades Volvo PV36 på bild 1?

- A. Jakob.
- B. Carioca.
- C. Kromosomsuggan.

2. Och vad kallades Mercedes klassiska 300SL på bild 2?

- A. Pagoda.
- B. McLaren.
- C. Måsvingen.

3. Vilket smeknamn fick Renault-modellen på bild 3 av reklamakarna när den skulle marknadsföras i Sverige 1964?

- A. Paddan.
- B. Simca.
- C. Skrytbilen.

(Rätt svar på sidan 47)

REKORDSTARK FÖRSÄLJNING AV BILAR

Bil Sweden har ännu än gång justerat sin prognos för nybilsförsäljningen 2016. Den senaste lyder 375 000 registrerade nybilar – om den slår in ett nytt rekord med bred marginal. Dessutom väntas även transportbilarna slå rekord.

Från Motorbranschens Riksförbund, MRF, rapporteras också rekordsiffror för begagnathandeln. Under årets fem första månader såldes 526 000 begagnade bilar, vilket är en ökning med 2 procent jämfört med samma period förra året.

Inom bilhandeln säljs 60 procent av alla bilar som är tio år eller yngre. Av fem år eller yngre bilar är siffran 72 procent. Enligt MRF har bilhandeln tagit en allt större andel av begagnatmarknaden.

– Anledningen till förändringen är att köparen söker ökad trygghet kring bilaffären. Hos bilhandlaren ges inte bara information om bilens skick, varudeklaration och historik, man får dessutom garanti på bilen och köpet omfattas av konsumentköplagen, säger Johan Holmqvist bilhandelsansvarig på MRF.

Nya kompaktbilar från Volvo

Volvo har gett en försmak av den kommande 40-serien. Nyligen visades två konceptbilar som baseras på den nya plattformen CMA – Compact Modular Architecture – som tagits fram tillsammans med ägaren Geely.

– Alla bilar i vår produktfamilj har en egen, unik karaktär, precis som medlemmarna i en riktig familj. CMA har hjälpt oss att fånga något speciellt, något ungdomligt, i våra nya konceptbilar. De har en energi, en nytänkande och spännande urban profil som skiljer dem från mängden. Vi kommer att se mer av detta i framtidens mindre Volvobilar, säger designchefen Thomas Ingenlath i en kommentar.

I planerna för nästa 40-serie ingår dels en

elbil, dels en laddhybrid. Den senare har en 3-cylindrig bensenmotor som jobbar tillsammans med en 7-växlad dubbelkopplingslåda och en elmotor. De kompakta laddhybriderna blir framhjulsdrevna, till skillnad från de allhjulsdrevna i 90-serien.

– Vi jobbar med en modulprincip för både fordonsarkitekturen och drivlineutvecklingen och har därför kunnat ta ett stort språng förbi flera av aktörerna i premiumsegmentet. Den nya elektriska drivlinan blir startskottet för ännu ett spännande kapitel i Volvos historia, säger utvecklingschefen Peter Mertens.

Produktionen av den nya 40-serien beräknas börja under nästa år.

Fler bensen-Mercedes får partikelfilter

Mercedes fortsätter sin offensiva motorutveckling och meddelade nyligen att de utvidgar sin satsning på partikelfilter för bensenmotorer. Tekniken har under flera år använts för att rena dieselmotorers utsläpp och för två år sedan fick Mercedes S 500, som första bensedrivna personbil partikelfilter. Utfallet har varit bra och efter hand kommer alla bensen-Mercedes utrustas med reningemetoden. Strängare utsläppskrav och nya, betydligt tuffare förbrukningsmätningar ligger bakom Mercedes 28-miljarderssatsning på renare och snålare motorer.

Lexus och Subaru ägarnas favoriter

För 15:e året i rad har tidningen Vi Bilägare genomfört sin stora bilkonsumentundersökning AutoIndex. I årets undersökning, som genomfördes under januari till mars, satte 18 738 svenska privatägare betyg på ägandet av bilar av årsmodell 2009–2015. Frågorna som ställdes handlade om bilkvalitet och egenskaper, bemötande hos återförsäljare och verkstäder samt lojalitet och referenser till det egna märket.

Som vanligt blev det japanskt i topp med Lexus före Subaru med Volvo som trea. Jämfört med tidigare år var ägarna med återhållsamma med sina betyg. Bara fem av 25 märken förbättrade sitt resultat.

Fler VAG-bilar klara för dieselåtgärd

Den tyska myndigheten KBA har under försommaren godkänt åtgärder för flera modeller inom Volkswagen-koncernen. På senare tid har 2-litersmotorerna av typen EA189 i bilar som Volkswagen Golf, Passat och Tiguan samt Audi A4, A5, A6 och Q5, fått grönt ljus för sin modifiering – en ny mjukvara i motorstyrningen. Enligt KBA har den ingen inverkan på prestanda, bränsleförbrukning eller ljudnivåer.

Svenska bilägare som påverkas av åtgärden har kontaktats per brev.

Rolls-Royce åter i Sverige

Brittiska – om än BMW-ägda – lyxbilmärket Rolls-Royce har annonserat sin återkomst till Sverige. I samarbete med svenska Callisma öppnas ett dedikerat försäljningsställe i centrala Stockholm i slutet på sommaren. Marknaden för lyxbilar har vuxit sig stark i Sverige de senaste tio åren, och Rolls-Royce ser en potential att ta en del av försäljningen. Märket finns i dag representerat i närmare 50 länder.

KABE MADE IN
SWEDEN

Tillverkad i Sverige – för skandinaviska förhållanden

KABE erbjuder fem husvagnsserier och fyra husbils-
serier i varierande storlekar med många planlösningar och
tillvalsmöjligheter. Oavsett vilken modell du väljer får du
KABEs alla grundläggande kvalitéer och fördelar. KABEs
husvagnar och husbilar är konstruerade och byggda för
det skandinaviska klimatet. Det innebär att vi aldrig tar
några genvägar när det gäller isolering, ventilation och
uppvärmning. Alla husvagnar och husbilar från KABE

garanterar skön komfort hela året, bland annat genom
vårt unika vattenburna golvvärmsystem. Samtliga
modeller byggs i KABEs moderna fabrik i Tenhult utanför
Jönköping. Stommar och skåp tillverkas i egen snickeri-
fabrik. Här finns den samlade kompetensen och erfa-
renheterna från nästan 60 års tillverkning av husvagnar
och husbilar. Besök någon av våra återförsäljare för att
jämföra planlösningar och uppleva känslan. **Välkommen!**

Alltid steget före

KABE

www.kabe.se

Grundarens dotter min

MHF firar 90 år 2016. Motorföraren kommer under året att uppmärksamma jubileet med en historisk tillbakablick sedan bildandet 1926 fram tills i dag.

En av MHF:s grundare var J L Olsson som blev den första förbundsordföranden. Dottern Inga Tobiasson har många MHF-minnen från sin barn- och ungdomstid.

– En av de första saker jag kommer ihåg är när jag hörde pappa i radion när han gjorde ett uttalande för MHF, berättar hon.

J L OLSSON FÖDDES 1882 i Österfärnebo i Sandvikens kommun. Han kom att ägna en stor del av sitt liv och sitt engagemang i MHF:s bildande och framväxt.

Rattfylleriet hade blivit ett alltmer utbredd problem på 1920-talet och en växande motorism gjorde att det fanns ett behov av en nykter motororganisation. Det var Thorild Dahlgren som kom med idén i ett föredrag i en utbildning i folknykterhetsfrågor vid Önnestads folkhögskola i Kristianstad.

Kursdeltagarna Simon Fredriksson och J L Olsson tog initiativet till att starta MHF. Det hölls ett sammanträde och Motorförarnas Helykterhetsförbund bildades den 31 juli 1926. En interimstyrelse med sju personer utsågs och J L Olsson valdes till ordförande.

MHF:S EXPEDITION låg till en början i J L Olssons hem i Vallsta i Hälsingland. Dottern Inga Tobiasson föddes 1920. Ett av hennes första minnen i MHF-sammanhang var när hon hörde sin pappa i radion när han gjorde ett uttalande för MHF:s räkning. Då var Inga sex år.

Sång och teater har varit en stor del av Inga Tobiassons liv. Från pianot blickar porträttet av hennes far J L Olsson ned på henne.

– Jag minns att jag sa ”det är ju pappa”. Numer tänker jag ofta på barndomen i Vallsta, säger Inga.

ETT ÅR EFTER bildandet hade MHF 1 015 medlemmar. J L Olsson var MHF:s första förbundsordförande 1926–1938 och hade posten som direktör 1926–1944. Från 1929 var han även chefredaktör för Motorföraren.

I första Motorföraren 1927 skriver J L Olsson: ”Men, ehuru den dagliga erfarenheten, bekräftad av vetenskapliga undersökningar, säger oss, att det övervägande antalet

– och i regel de svåraste – bil- och motorcykelolyckor ej förorsakas av bristfälliga vägar eller bristfällig förarutbildning, utan på grund av överdådlig och vårdslös framfart under alkoholpåverkan, har våra motorklubbar hitintills i stort sett ägnat denna del av riskproblemet ringa eller ingen uppmärksamhet. Åtminstone har ingen av dessa velat eller vågat gå in för den enda konsekventa och hållbara synpunkten att motorföraren skall vara helykter, inte ’nästan nykter’ eller ’lindrigt nykter’, utan helykter!”

Han skriver vidare: ”MHF har tillkommit

RATTFYLLERILAGSTIFTNINGEN I SVERIGE

1920 – I Sverige införs genom automobiltrafikförordningen villkoret att enbart personer som gjort sig kända för nykterhet kunde få körkort.

1923 – Första påföljden för rattfylleri införs. Den som överskred hastighets-

begränsningen och var berusad kunde dömas till fängelse i högst tre månader.

1930 – fängelse införs i straffskalan för rattfylleri. Böter eller fängelse i högst tre månader.

1934 – En ny lag om blodundersökning

i brottsmål införs. Samma år fattar riksdagen beslut om en särskild lag för rattfylleri.

1941 – Sverige inför sina första promillegler år 1941. Den lägre straffbarhetsgränsen sattes till 0,8 promille och

den högre till 1,5 promille.

1957 – Promillegränsen vid bilkörning sänks från 0,8 promille till 0,5.

1967 – Lag om sjöfylleri införd. Ingen promillegräns.

1990 – Den nedre promillegränsen för

Inns MHF:s barndom

främst för att sätta fingret på denna ömma punkt och söka medverka till en rättelse i detta missförhållande.”

INGA BESKRIVER SIN FAR som en engagerad och utåtriktad person.

– Pappa jobbade jämt. Mycket av tiden ägnades åt att vara ute och prata bland folk om MHF. Det var han som var MHF de första åren kan man säga, berättar hon.

– Morfar var en duktig talare och visste att föra sig, inflikar Ingas äldste son Bosse Tobiasson.

– Pappa hade aldrig ett manuskript när han skulle hålla tal, kanske hade han några stödord, tillägger Inga.

– Han var mycket driven, det var nog han som såg till att det hände ett och annat, konstaterar Bosse.

En stor del av MHF:s barndom var en del av Ingas barn- och ungdomstid. Inga var med och sjöng och uppträdde i olika MHF-sammanhang när hennes pappa var ute och talade. När hon var nio år flyttade familjen till Stockholm och då flyttades också MHF:s kansli.

– MHF:s första kontor i Stockholm var på Gamla Brogatan, minns Inga.

DET BERÄTTAS OM flytten i Motorföraren 1929: ”Förbundsexpeditionen flyttar till Stockholm. Det från flera håll länge närda önskemålet om enhetlig expedition för förbundet och förbundsorganet kommer nu att förverkligas”.

Det finns en bild från 1927 när arbetsutskottet har sammanträde i Vallsta. Om bilden berättas att närvarande var Hjalmar Rimby, Ernst J Lundqvist, J L Olsson, Ruben Borke och Simon Fredriksson. När Inga hör namnen så minns hon alla ledamöter tydligt.

– Hjalmar var skollärare. Ernst var ju redaktör och jobbade senare för tidningen Folket i Bild, Ruben var fotograf, berättar hon.

– Jag minns de här farbröderna rätt väl. De var alltid hemma hos mormor och morfar, inflikar Bosse.

J L Olsson växte upp i Österfärnebo. Kring hans namn finns en lite dräplig historia. När J L Olsson uppnått myndighetsåldern skulle han flytta till Gävle. Förr i tiden var man tvungen att gå till prästen och få ett flyttbetyg som skickades till din nya församling. Prästen skrev på flyttbetyget bland annat vem du var, vilken kristendomskunskap du hade och när du hade tagit nattvarden.

NÄR J L OLSSON FICK sitt flyttbetyg visade det sig att prästen döpt honom till Johan Lars, inte Johannes Laurentius som hans föräldrar valt som namn åt honom.

– Prästen hade döpt om pappa. I Österfärnebo kallades han alltid Johannes Laurentius, annars var han J L, berättar Inga.

I Gävle jobbade J L Olsson på en cykelfabrik. Han blev senare ombudsman för NTO (Nationaltemplarorden som senare slogs samman med IOGT). Som ombudsman åkte J L Olsson runt och talade i föreningar.

– I Vallsta träffade pappa min mamma och förälskade sig i henne, säger Inga.

ATT J L OLSSON blev engagerad i nykterhetsrörelsen tror inte barnbarnet Bosse är så konstigt. J L:s far var frikyrkopastor.

– Steget från kyrkan till nykterhetsrörelsen var nog inte så långt, reflekterar Bosse.

J L Olsson skrev dikter och gav ut diktsamlingen *Genom vindrutan*. Han var duktig både på att skriva dikter och hade även talets förmåga. Inga har gått i sin fars fotspår och har själv skrivit både text och musik till visor.

– Det har du efter morfar, konstaterar Bosse.

I ungdomen underhöll Inga bland annat i olika MHF-sammanhang. Om namnet Tobiasson låter bekant så är det inte en slump. Inga ledde de första barnprogrammen i Sve-

J L Olsson la stor kraft och engagemang som förbundsordförande och direktör för MHF under många år.

J L Olsson skrev dikter och gav ut samlingen *Genom vindrutan*.

Alla texter: Mari Haglund

Källor: Motorförarens arkiv, jubileumsböckerna "Rörelse på väg" MHF 50 år och "70 år i trafiksäkerhetens tjänst".

Foto: Mari Haglund, Motorförarens arkiv, jubileumsböckerna "Rörelse på väg" MHF 50 år och "70 år i trafiksäkerhetens tjänst".

riges Radio och i Sveriges Television under många år på 1950-talet. Hela familjen Tobiasson var med och uppträdde i programmen. Inga har fem barn.

– Jätteroligt, det var mitt liv det – sång och teater, berättar hon.

– Både mina barn och mina elever var med i programmet.

Inga var lärare i sång och teater för barn. Det populäraste barnprogrammet var "Innan vi lägger oss" som sändes i TV1.

– Vi höll på varje lördag i fem år. Det var roligt, minns Bosse.

Flera av Ingas elever har haft framgångsrika karriärer. Sångaren Lasse Lönndahl har varit elev hos henne.

– Jag slutade som sång- och teaterlärare när jag var 89 år, berättar Inga.

VID ANDRA VÄRLDSKRIGETS slut lämnade J L Olsson sin tjänst hos MHF i Motorföraren 1986 berättas det att "Som förbundsordförande ville han avgå vid 1936-årskongress i Kristianstad, men övertygades att ta en period till. 1938 i Östersund var avgångsbeslutet definitivt och här valdes han till ständigt hederledamot av förbundsstyrelsen med samma befogenheter som övriga styrelseledamöter". J L Olsson gick bort i slutet av 1950-talet.

Inga var även efter ungdomstiden ute och uppträdde på olika MHF-sammanskomster ute i landet. Hon minns att hon var med på fyra av MHF:s kongresser under 1950- och 1960-talen.

– Jag har mycket roligt och har många glada minnen genom åren, säger hon.

Hur har samhället förändrats, vilken är den största skillnaden i dag mot när du var ung?

– Jäktet. Det finns en oro, det ska vara något som ska hända jämt. Man tog det lugnare förr, säger Inga.

MARI HAGLUND

rattfylleri sänks från 0,5 till 0,2 promille.
1994 – Lagstiftningen för grovt rattfylleri sänks från 1,5 till 1,0 promille och maximistraffet höjs från ett till två års fängelse.
1999 – Trafikbrottslagen ändras. Det

narkotikarelaterade rattfylleriet får en motsvarighet till promilleregeln, en nollgräns för alla typer av narkotikaklassade substanser i blodet.

2010 – Promillegränser införs för sjöfylleri.

Dela med dig av dina minnen

NU NÄR MHF JUBILERAR vill vi gärna veta vad du som medlem minns från de 90 åren? Hur var det att köra bilorientering eller tävla i Rattmästaren? Hur kom det sig att du blev medlem? Hör gärna av dig och berätta!

Mejla till mari.haglund@mhf.se eller ring på 076-548 97 21.

"0,0 är det enda som håller"

Elver Jonsson var en av de starkt drivande i nollpromillekampanjen

MHF har haft en viktig roll som opinionsbildare genom åren. Förbundet sjösatte 1986 en kampanj för ett införande av en nollgräns för alkohol i trafiken. Kampanjen ledde till sänkta promillegränser.

– Det är en av MHF:s viktigaste kampanjer, säger Elver Jonsson, tidigare förbundsordförande.

MHF FIRADE 60 ÅR 1986. I samband med jubileet bestämde sig MHF för att tiden var mogen för att kräva en lagstiftning där trafiken måste var helt alkoholfri. De promillegränser som gällde då för 30 år sedan var 0,5 promille för rattfylleri och 1,5 för grovt rattfylleri.

Forskarna hade i allt större utsträckning kunnat bevisa att även små mängder alkohol inverkar negativt på körförmågan. Därför drog MHF i gång en av förbundets största kampanjer, 0-promillekampanjen.

– Kampanjen satte fokus på det som skulle kunna anses som absolut trafiknykterhet, berättar Elver Jonsson.

0,0-KAMPANJEN FÖRDES på många olika plan, både centralt och ute i lokalavdelningarna. Den inleddes med en omfattande utåtriktad annonsering. I anslutning till kampanjen utarbetade förbundsstyrelsen också ett tiopunktsprogram för att bekämpa rattfylleriet. Två av de viktigaste punkterna var promillegränser till sjöss och en lag mot eftersupning.

Elver Jonsson var riksdagsledamot för Folkpartiet (i dag Liberalerna) och drev 0,0-frågan både i riksdagen och i sin roll som ledamot i MHF:s förbundsstyrelse. I Motorföraren 1986 berättas det om hans inledningstal på Tylösandsseminariet: "Elver Jonsson krävde införandet av en nollgräns. Med felmargin på ett par tiondels promille hamnar man sålunda vid ett realistiskt värde menar han." I sitt tal fortsatte han:

– **EN NOLLGRÄNS INNEBÄR** att vi med felmarginen klarar rättsäkerheten. Jag tror också att sådan gräns skulle ha en sådan preventiv effekt att folk slutar chansa. Samtidigt visar statsmakarna att de ser hårt på rattfylleribrottet.

MHF drog i gång 0-kampanjen 1986.

Kampanjen drevs både på det lokala och det centrala planet, som här i en debattartikel.

På Bilriksdagen 1988 fick MHF med sig motororganisationerna Motormännen, OK-bilisterna, FMK och KAK i sitt krav på en nollgräns i trafiken.

Motorföraren skrev flitigt om kampanjen.

STARKT MINNE. 0,0-kampanjen är en av MHF:s viktigaste kampanjer anser tidigare förbundsordföranden Elver Jonsson.

Kampanjen fick ett stort genomslag i pressen.

– Det var en nyhet i medierna, det var ingen som hade krävt en promillegräns på noll i trafiken förut. Många ifrågasatte förslaget och det blev en stor debatt, säger Elver Jonsson.

– Till en början bestod motståndet mest av tyckande, men MHF hade forskare som kunde visa att mycket små alkoholdoser snabbt försämrade körförmågan.

MED TIDEN FICK MHF med sig makthavare, andra motororganisationer som Motormännen och Kungliga Automobil Klubben samt allmänheten i sitt krav på en sänkning av promillegränserna för rattfylleri.

Hösten 1988 uppdrog MHF åt Sifo att undersöka svenska folkets inställning till en principiell nollgräns i trafiken. Det visade sig då att 80 procent var för en sådan gräns.

Den nedre promillegränsen för rattfylleri sänktes 1990 från 0,5 till 0,2 promille. Lag-

stiftningen för grovt rattfylleri skärptes från 1,5 till 1,0 promille 1994. Elver Jonsson anser att MHF:s kampanj och opinionsarbete spelade en avgörande roll.

– **BESLUTET VAR EN STOR** seger för MHF. 0,0-kravet handlade ju om att pressa ned promillegränserna så långt som möjligt, konstaterar Elver Jonsson.

– MHF spelade en viktig roll i debatten. Vd Valeri Surell jobbade hårt med frågan. Hans efterträdare, Benny Ruus, likaså, han tillbringade många kvällar och nätter i riksdagen..

Att MHF på den tiden hade en stor folklig förankring med många och aktiva medlemmar i lokalavdelningarna och även landshövdingar och riksdagsledamöter som medlemmar, gjorde att frågan kunde drivas på många plan.

– Det var MHF:s styrka, säger Elver Jonsson.

MARI HAGLUND

BILRETUR

Miljöklok Bilåtervinning

Bilproducenternas samarbetspartner

Mottagningssystem
för uttjänta bilar
www.bilretur.se

För ökad återvinning!

LightFORCE
PERFORMANCE LIGHTING

LED-Ramper

- 10-36V
- Vattentäta
- 3 års garanti
- Alla LED-ramper levereras med inkopplingsats

LED215
1 LUX på 912m!

Följ oss på Facebook

Lightforce Sweden AB
0950-120 00
info@lightforce.se

VÄLJ ALLTID EN KONTROLLERAD BILVERKSTAD

Det är bra att välja en bilverkstad som är kvalitetskontrollerad. KBV-verkstaden har anslutit sig frivilligt och följer konsumentlagstiftning samt branschens frivilliga överenskommelser om prisuppgift, leverans etc. I oanmälda stickprovskontroller granskar KBV kvaliteten på verkstadens arbete.

På vår hemsida www.kbv.nu kan du se vilka verkstäder som är anslutna till KBV och även tycka till om just din verkstad.

Kontrollerad
Bilverkstad

PASSA PÅ
innan vi flyttar!

Stor utförsäljning av
kvarvarande demofordon
av 2016 års modeller!

SE VÅRT BREDA SORTIMENT AV NYA OCH BEG. FORDON PÅ www.bossings.se

20% på allt
i butiken!
Gäller ej beställningsvaror och fordon

PILOTE ADRIA KABE KAMA
FRETTIO

Bossings
Fritidscenter

Nyckelgatan 9 • Hackefors • LINKÖPING • 013-36 20 90

Bossings - där fritiden rullar vidare!

Annica förlorade sin syster i en rattfylleriolycka

SÖRJR FORTFARANDE.

Annicas syster Caroline blev offer för en rattfyllerist. Det tog lång tid innan Annica fick professionell hjälp att bearbeta sin sorg.

Riksmanifestationen på Trafiknykterhetens Dag hölls den 11 maj i Umeå. Annica Bergström miste sin syster i en skoterolycka.

– En rattfyllerist förstör inte bara livet på sig själv och den person den kör ihjäl utan för alla närstående, säger hon.

I ÅR PÅ TRAFIKNYKTERHETENS Dag låg fokus på närstående till rattfyllerister. Tanken är att uppmuntra alla som känner någon som kör påverkad att anmäla det. Riksmanifestationen hölls i kulturhuset Väven i Umeå.

Annica Bergström förlorade sin 22-åriga lillasyster Caroline i en skoterolycka 2015. Systemen åkte med en rattfyllerist och båda omkom i olyckan.

– Det var jättehemskt. När jag läst om sådana här olyckor i tidningen förut, så tänker man att det är fruktansvärt och så glömmer man det, reflekterar hon.

– Men för oss som drabbas av det här, så slutar våra liv att fungera.

Det dröjde nio månader innan Annica Bergström fick något stöd från samhället för att bearbeta sin sorg.

– Jag sökte hjälp, men som syster så räknas du inte som nära anhörig. Det är först nu som jag har fått hjälp.

Annica Bergström anser att alla som drabbas av rattfylleri och som är närstående ska

erbjudas stöd direkt efter att olyckan har skett.

– Man borde få hjälp med en gång.

Hon vill uppmana alla som vet eller ser någon som kör rattfull att ha civilkurage och ingripa.

– Om du ser att någon har problem så prata med personen ifråga och kanske ta kontakt med de anhöriga, säger Annica Bergström.

Nils Hylander berättade om hur polisen i Västerbotten jobbar med Invit, som står för Insats mot vaneförbrytare i trafiken. Han är länskoordinator för Invit. Det handlar om att kartlägga människor som vanemässigt begår grova trafikbrott som rattfylleri och drograttfylleri, för att kunna hjälpa dem.

– Min erfarenhet är att de flesta rattfyllerister har ett risk- eller missbruk, säger Nils Hylander.

TYVÄRR ÄR DET MÅNGA rattfyllerister som blir dömda inom fem år igen. Han vill uppmana allmänheten att kontakta polisen.

– Om vi får in tips ger det oss bättre möjligheter att stoppa rattfylleristerna innan de ger sig ut på vägen, säger Nils Hylander.

Sofia Wallgren skildrade hur polisen i Västerbotten jobbar med Smadit, Samverkan mot alkohol och droger i trafiken. Lena Häggström på Alkohol- och drogmottagningen i Umeå gav en bild av deras arbete. Juan-Pablo Roa är ny vd på IQ. Han fö-

erbjudas stöd direkt efter att olyckan har skett.

– Man borde få hjälp med en gång.

Hon vill uppmana alla som vet eller ser någon som kör rattfull att ha civilkurage och ingripa.

– Om du ser att någon har problem så prata med personen ifråga och kanske ta kontakt med de anhöriga, säger Annica Bergström.

Nils Hylander berättade om hur polisen i Västerbotten jobbar med Invit, som står för Insats mot vaneförbrytare i trafiken. Han är länskoordinator för Invit. Det handlar om att kartlägga människor som vanemässigt begår grova trafikbrott som rattfylleri och drograttfylleri, för att kunna hjälpa dem.

– Min erfarenhet är att de flesta rattfyllerister har ett risk- eller missbruk, säger Nils Hylander.

TYVÄRR ÄR DET MÅNGA rattfyllerister som blir dömda inom fem år igen. Han vill uppmana allmänheten att kontakta polisen.

– Om vi får in tips ger det oss bättre möjligheter att stoppa rattfylleristerna innan de ger sig ut på vägen, säger Nils Hylander.

Sofia Wallgren skildrade hur polisen i Västerbotten jobbar med Smadit, Samverkan mot alkohol och droger i trafiken. Lena Häggström på Alkohol- och drogmottagningen i Umeå gav en bild av deras arbete. Juan-Pablo Roa är ny vd på IQ. Han fö-

erbjudas stöd direkt efter att olyckan har skett.

– Man borde få hjälp med en gång.

Hon vill uppmana alla som vet eller ser någon som kör rattfull att ha civilkurage och ingripa.

– Om du ser att någon har problem så prata med personen ifråga och kanske ta kontakt med de anhöriga, säger Annica Bergström.

Nils Hylander berättade om hur polisen i Västerbotten jobbar med Invit, som står för Insats mot vaneförbrytare i trafiken. Han är länskoordinator för Invit. Det handlar om att kartlägga människor som vanemässigt begår grova trafikbrott som rattfylleri och drograttfylleri, för att kunna hjälpa dem.

– Min erfarenhet är att de flesta rattfyllerister har ett risk- eller missbruk, säger Nils Hylander.

TYVÄRR ÄR DET MÅNGA rattfyllerister som blir dömda inom fem år igen. Han vill uppmana allmänheten att kontakta polisen.

– Om vi får in tips ger det oss bättre möjligheter att stoppa rattfylleristerna innan de ger sig ut på vägen, säger Nils Hylander.

Sofia Wallgren skildrade hur polisen i Västerbotten jobbar med Smadit, Samverkan mot alkohol och droger i trafiken. Lena Häggström på Alkohol- och drogmottagningen i Umeå gav en bild av deras arbete. Juan-Pablo Roa är ny vd på IQ. Han fö-

VIKTIGA MOTIV. Lisa Possne Frisell visar konstutställningen för funktionärerna i MHF Umeå. Människor har fått skicka in bilder på närstående som de inte vill förlora i rattfylleri.

FAKTA PÅ BORDET. Sylvia Karlsson och Ann-Gret Zingmark, MHF Umeå, presenterade det pedagogiska bordet, Uppvaknandet.

reläste om trender i svenskarnas drickande.

Dagen avslutades med en konstutställning. Människor har fått skicka in bilder på närstående som de älskar och som de inte vill förlora i rattfylleri. Utställningen har vuxit fram på MHF:s Facebook-sida "Jag vill inte förlora vänner och familj. Kör inte full". MHF:s kreativa ledare Lisa Possne Frisell har tecknat porträtt som visades i utställningen.

– En mycket bra utställning, tyckte Henry Forsgren, aktiv i MHF Umeå.

BESÖKARNA PÅ konstutställningen bjöds på alkoholfri dryck av MHF Umeå.

– Det här är en viktig dag, konstaterade Sylvia Karlsson, engagerad i MHF Umeå.

Lokalavdelningen MHF Umeå är mycket aktiv och har många utåtriktade aktiviteter.

– I samband med Folknykterhetens Dag stod vi under två dagar vid Norrlands Universitetssjukhus. Då hade vi 300 besökare per dag, berättar Sylvia Karlsson.

– Vi är bra med folk och har många som är engagerade, säger ordförande S O Lindqvist.

MHF Umeå har flera återkommande aktiviteter som att de bjuder studenter på alkoholfria alternativ på våren och hösten, mätningar av användandet av bilbälte, cykelhjälm och mopedhjälm för att nämna några exempel.

MARI HAGLUND

PRISAD. Magnus Müller från Göteborg är Årets Trafikhjälte. Han räddade livet på en man med diabetes.

Magnus räddade liv genom sin insats

Magnus Müller har utsetts till Årets Trafikhjälte. Han är engagerad i den ideella föreningen Trafficsec.

– Det känns förvånande och samtidigt väldigt roligt och ärofyllt, säger Magnus Müller, 30.

ÅRETS TRAFIKHJÄLTE ÄR någon som utmärkt sig för att ha visat civilkurage och handlingskraft i risk- och olycksituationer i trafiken. Personen är en förebild vars exempel motiverar andra att ingripa när någon behöver en medmänniska eller för att förhindra en trafikolycka.

Priset delades ut av MHF till Magnus Müller vid riksmantestationen i Umeå den 11 maj. Magnus Müller är aktiv i Trafficsec. Den ideella föreningen hjälper och varnar andra trafikanter för faror och hinder på väg. Föreningen startades 2012 och har 40 medlemmar i Sverige.

– **JAG GICK MED** för att kunna hjälpa människor. Fler borde tänka på andra i trafiken och visa hänsyn, säger Magnus Müller.

Det var Magnus vän Stefan som nominerade honom till Årets Trafikhjälte. En kväll var Magnus på väg hemåt från Eriksberg utanför Göteborg. Han upptäcker då en bil som vinglar kraftigt och kör om bilar med mycket små marginaler. Magnus kör efter bilen och har hela tiden telefonkontakt med polisen. Föraren är vid ett tillfälle nära att köra på två personer. Vid en busshållplats lyckas Magnus få stopp på föraren.

– **MANNEN VISADE SIG HA** diabetes och hade antagligen fått ett insulinanfall. Han hade inget minne överhuvudtaget av att ha satt sig i en bil, berättar Magnus Müller.

– Jag blev förvånad över att ingen annan ville hjälpa till.

Magnus Müller röstades fram som vinnare av följarna på Facebooksidan "Jag vill inte förlora vänner och familj. Kör inte full". Priset delas ut av MHF och Körkortonline.se och består av en belöning på 10 000 kronor, ett diplom samt en hedersutmärkelse, formgiven av artisten Michaela de la Cour.

MARI HAGLUND

Jula Camping & Stugby 📍🏠⚡

Välkommen till oasen i Skara!

Skara camping med gångavstånd till centrum.

Nära till hotellet, Jula-huset, City Gross, McDonalds,

OKQ8 och Vilans fritidsområde med friluftsbad,

sportanläggning och nybyggt badhus med stor rutschbana.

Jula Camping & Stugby

Vilangatan SKARA

Tel: 0511-31 00 00

E-post: info@julahotell.se

www.julacamping.se

Fritt WiFi inom campingområdet!

FOXGUARD

Alkohol och trafik är en livsfarlig kombination. Foxguard Alkolås räddar liv och tryggar en nykter transport.

Norra Vallgatan 90, Malmö • Tel 040-627 13 40 • www.foxguard.se

Förbundsämte beslutade om nytt

MHF har fått ett nytt medlemsbegrepp – trafiknykter. Ett nästan enigt förbundsämte röstade igenom förslaget.

– Det är ett historiskt beslut, säger Maria Bergström, förbundsordförande.

MHF:s FÖRBUNDSÄMTE hölls den 17 juni i Upplands Väsby. Ett 50-tal ombud fanns på plats.

Vid förra förbundsämten i Alvesta i oktober 2015 diskuterades frågan om hur MHF:s medlemsbegrepp och villkor för medlemskap ska se ut. Ombuden beslutade att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att tillsammans med regionordförandena utarbeta ett förslag till förbundsämten 2016.

Det var den fråga som kom att stå mest i fokus på årets förbundsämte. Fyra motioner hade lämnats in som berörde medlemsbegreppet. MHF behöver fler medlemmar som aktivt eller passivt bidrar till förbundets trafiksäkerhetsarbete menade förbundsstyrelsen med sitt förslag till stadgeändringar.

FÖRBUNDETS FÖRSLAG löd: MHF är och förblir en nykterhetsorganisation. Förbundets ideologi och verksamhet utgår även fortsättningsvis från en alkohol- och drogfri grund. Ytterligare en medlemskategori införs – trafiknykter, med krav på att vara helt alkoholfri i samband med all trafik till lands, sjöss eller i luften samt i övrigt vara helt drogfri. Support avskaffas och ersätts av trafiknykter. För medlemskategorin helnykter ändras texten med procentsatser gällande

HISTORISKT. Ett nästan enigt förbundsämte röstade igenom beslutet att tillföra ett nytt medlemsbegrepp – trafiknykter.

volymprocent och ersätts av helnykter och drogfri livsstil.

– Det som är viktigt att förstå är att vi inte tar bort något nykterhetslöfte, utan att vi lägger till en medlemskategori – trafiknykter, sa Maria Bergström och yrkade bifall till förbundsstyrelsen förslag.

Av de fyra motioner som lämnats in angående medlemsbegreppet ville tre behålla helnykterhetskravet för ett fullvärdigt medlemskap. En motion var inne på samma spår som förbundsstyrelsen.

– Om förbundsstyrelsen förslag går igenom då har vi i praktiken avskaffat helnykterhetslöftet. Det är allvarligt, var Rolf Brommes inlägg i debatten, ombud för Region Mälardalen.

Lena Larsson yttrade sig som gäst:

– Om vi blir trafiknyktra, då är vi inte helnyktra längre.

Göran Roxhav, ledamot i förbundsstyrelsen: – Jag tror att förbundsstyrelsens förslag gynnar små, små avdelningar som kan få med trafiknyktra medlemmar. Alla som vill hjälpa till och nå det mål ska vi bjuda in.

Efter omröstning gick förbundsstyrelsens förslag igenom med 46 röster för och tre emot.

Vad betyder det här beslutet för MHF:s framtid?

– Vi gör det för att kunna knyta till oss fler personer som är beredda att jobba för vår sak. Det är egentligen inget revolutionerande beslut, mer en anpassning till vårt fokus på trafiknykterhet, säger förbundsordförande Maria Bergström.

Totalt hade 15 motioner lämnats in till förbundsämten. Några av besluten som klubbades av förbundsämten:

- André Hällsten, Ulrik Larsson, Folke

NEJ! Rolf Bromme ansåg att ett borttagande av helnykterhetskravet för medlemskap kan få allvarliga konsekvenser.

CG NORD AB
www.cgnord.se
 Tel: 0321-50053

Besök gärna vår webshop på www.cgnord.se

**Tälthallar i alla storlekar för
 husbil - husvagnar - båtar mm**

medlemsbegrepp

FOTO: GUSTAV LJJEBERG

HÄLSOKONTROLL

Förbundsordförande Maria Bergström frågade vd Göran Sydhave vad hans intryck är av MHF efter det första året. "En pigg 90-åring" är Görans svar.

Ringberg och Göran Roxhav omvaldes på två år som ledamöter till förbundsstyrelsen.

- En motion föreslog att de lokala funktionärerna självständigt ska få fastställa tid och plats för MHF:s riksomfattande kampanjer. Förbundsstyrelsen beslutade att den frågan ska diskuteras på jubileumskonferensen.

- MHF ska arbeta för att minska alkoholreklamen i de svenska medierna.

MHF KOMMER ATT arrangera en jubileumskonferens den 19-20 november i Stockholmsområdet. Det är en verksamhetskonferens som är öppen för medlemmar från hela landet. Förbundet vill ha in tips på vad du skulle vilja se i programmet, vem du vill höra som talare, vad du vill lära dig eller om det är något ämne du vill diskutera. Tankar och idéer skickas till forslag@mhf.se

MARI HAGLUND

JA! Anders Havelin, adjungerad förbundsstyrelsen, anmälde sig till att bli medlem nummer ett i den nya medlemskategorin trafiknykter.

När det gäller bildelar

LAGA
Tänk Begagnat Först

Besök oss på www.laga.se

EcoPar AB

Miljöbränsle

EcoPar® ett syntetiskt drivmedel som ger upp till 90% lägre halter av ohälsosamma avgaser än vanlig diesel.

Passar alla dieselmotorer.

Mer info på www.ecopar.se eller ring 031-711 50 20

Funderar du över dina alkoholvanor?

RING 020-84 44 48
och prata med våra rådgivare

Öppet mån - tors kl 12.00-19.00, fre kl 12.00 - 17.00

Det är kostnadsfritt, du kan vara anonym och ringa från hela landet.

Läs mer på alkohollinjen.se

Stockholms läns landsting

ALCOLOCK

Våra alkomätare är designade för att möta dina privata och professionella behov.

- DRIVESAFE™ express: Engångsalternativet
- DRIVESAFE™ exec: Originalt
- DRIVESAFE™ evoc: Smidig alkomätare till din mobil

För mer information besök alcolock.se

UTVECKLING. – Vi har fått bättre bränsleceller till lägre en kostnad, vilket har inneburit att halvledartekniken i stort sett är borta på den svenska marknaden, säger Tomas Jonsson, vd för MHF Test Lab.

SNART FÄRDIGTESTADE. Yvonne Olofsson (t.h.) och Anna Welleman är snart klara med MHF Test Labs senaste konsumenttest av flera alkomätare. Resultaten presenteras utförligt på www.mhf.se

Dåliga alkomätare på väg ut

Kvaliteten på de alkomätare som säljs i Sverige har generellt sett blivit bättre de senaste åren. Många av lyckö-karna har försvunnit från marknaden, men även om mätarna klarar den nuvarande standarden finns det områden att bevakas för MHF Test Lab.

MHF HAR GENOM sitt arbete med MHF Test Lab i Tibro spelat en stor roll för utvecklingen av marknaden för alkomätare i Sverige, både genom bedömning av produkterna och som deltagare i utvecklingen av kvalitetsstandarder. För tre år sedan kom de senaste standarderna, SS-EN 16280:2012 för privat användande och SS-EN 15964:2011 för professionell användning. Resultatet av standardernas inverkan på produkterna har varit positivt.

– På sikt kan standarderna komma att ersätta MHF:s konsumentrekommendationer, säger Tomas Jonsson, vd på MHF Test Lab, och fortsätter:

– Tidigare var 80 procent av mätarna på den svenska marknaden skräp. Nu är förhållandet det omvända med många bra produkter. MHF har varit med och jagat ut de dåliga tillverkarna och vårt konsumenttest har legat till grund för arbetet med de internationella standarderna.

”Tidigare var 80 procent av mätarna på den svenska marknaden skräp. Nu är förhållandet det omvända med många bra produkter.”

Även priserna har utvecklats positivt ur konsumenternas synvinkel. Bra alkomätare går nu att hitta för ett par tusenlappar.

– Förut kostade en bra mätare 6 000–7 000 kronor, nu går det att hitta en bra för konsumentbruk för 1 500–3 000 kronor. Prisändringen har gjort att allt fler väljer kvalitet när skillnaden till de sämre mätarna är mindre.

– Vi har fått bättre bränsleceller till lägre en kostnad, vilket har inneburit att halvledartekniken i stort sett är borta på den svenska marknaden.

DE POSITIVA TRENDERNA till trots ser Tomas Jonsson en fortsatt viktig roll för MHF på det här området. En mätare ska kalibreras inom vissa intervall för säkerställd funktion – och för det måste kunden kunna vända sig till ett serviceställe.

– Utöver själva standarden kan service- och kalibreringsorganisation vara ett område att bedöma ur ett konsumentperspektiv.

Under produkternas produktionscykel kan också komponenterna ändras, vilket kan påverka mätarnas funktion.

– Mätarna testas vid lansering men kan ändras under sin produktionstid. Till exempel kan de innehålla andra delar än de som användes vid certifieringen. Det här

är ett annat område som vi kan bevakas.

Tomas Jonsson ser också ett behov av att granska de engångsmätare som förekommer i handeln.

– För engångstester, det vill säga kemiska mätningar, finns det ingen standard. Att göra en kemisk mätning som klarar 0,2 promille är svårt. En del tillverkare har lyckats medan annat är skräp. Därför behöver vi ta fram en ny konsumentprofil för den här typen av mätning.

– Här ligger vi på CIS och CEN för att utveckla en fungerande standard. NF-standarderna som används i Frankrike fungerar inte så bra för så låga värden som 0,2.

YTTERLIGARE ETT OMRÅDE som behöver granskas är den uppsjö av appar och utrustning som kopplas till telefoner. Förra året gjorde MHF Test Lab och Aftonbladet en genomlysning av marknaden av appar med oroväckande resultat.

– Vi tittar också på andra typer av mätning där man antingen kopplar något till en smartphone eller gör en beräkning i en app. Det här är något som ligger i tiden, mycket går ju över till våra telefoner. Om appens beräkningar inte stämmer, att den använder felaktiga data, är det allvarligt.

GUSTAV LILJEBERG

De får tusentals bilister att Ta Paus i sommar

Sommarens stora MHF-aktivitet Ta Paus körs på ett 70-tal platser runtom i landet. Karin Lindberg är projektledare för MHF Region Norr.

– Vi brukar ha många besökare, säger hon.

TA PAUS GENOMFÖRS från slutet av juni till augusti. Besökarna bjuds på fika och får information om att det är viktigt att ta stanna och ta rast man kör längre sträckor.

– Det är viktigt att vara koncentrerad på trafiken när du kör och att vara utvilad. Gör flera stopp längs vägen. Resan är en del av semestern, ha inte för bråttom, säger Karin Lindberg.

MHF REGION NORR kör Ta Paus-aktiviteter på tio platser i sommar. En ny plats i år är Vouggatjälme.

– Det är en jättefin rastplats där många stannar. Vouggatjälme ligger mitt ute på fjället mellan Norge och Arjeplog, berättar Karin Lindberg.

FOTO: MARI HAGLUND

SLITSTARK. MHF:s aktivitet Ta Paus körs på ett 70-tal platser i sommar.

För den som kör längs kusten på E4:an uppe i norr finns det flera bra platser att ta rast på tycker hon.

– **VI KÖR TA PAUS** vid rastplatsen Ljusvatten söder om Skellefteå och då är det precis lagom att stanna igen när du kommer till nästa Ta Paus-plats som är Harrbäcken norr om Piteå. Det är cirka nio mil mellan rastplatserna, säger Karin Lindberg.

S O Lindqvist är ordförande i MHF Umeå. Lokalavdelningen kommer att stå i två dagar på rastplatsen Sävar vid E4:an ut- anför Umeå.

– Besökarna tycker att Ta Paus är jättebra. Många har stannat på någon av de andra rastplatserna där MHF står, när de kommer till hos oss, säger han.

– En bra sak är att vi har tillgång till en husvagn där vi kan ställa upp Uppvaknandet och informationsbroschyrer. Vi är inte beroende av väder och vind i det hänseendet, berättar S O Lindqvist.

MARI HAGLUND

KLIMATANLÄGGNINGAR

För husbil, husvagn och arbetsfordon från världsledande Coleman & Aircommand

Världens största tillverkare av kyla för husbilar.

Tysta, extremt låg profil
2000W-3000W kyla och
värmepump i ett

Fyll på din AC själv
Gör det själv kit för AC i
alla bilar.

ES EUROPE
REFRIGERANT SYSTEM

Tel. 026-14 26 26
www.envirosafe.se

KABE

RENTAL

Kontakta oss om du är intresserad eller vill ha mer information och prisuppgifter.

Telefon: 036-39 37 25

E-post: info@kaberental.se

Webb: www.kaberental.se

Hyr snabbt, enkelt och tryggt!

Motivationsprogrammet Smadit

När en rattfyllerist fastnat i en trafikkontroll är motivationen att söka behandling för sitt missbruk som starkast. Uppföljningen ska helst ske snabbt. Det är idén bakom Smadit. Men metoden saknar en samordnare på nationell nivå.

ATT BLI STOPPAD AV POLIS i en trafikkontroll är en omskakande upplevelse för en misstänkt rattfyllerist. Det gäller särskilt dem som hamnar i situationen för första gången. Om hon eller han snabbt får kontakt med beroendevården eller socialtjänsten för att få behandling för sitt alkohol- eller drogmisbruk är sannolikheten stor att kontakten leder till en varaktig förändring. Erfarenheten visar att kontakten helst bör ske inom 24 timmar.

MÅNGA ÅRS ERFARENHET med Smadit-metoden visar att den ofta ger bra resultat. En del söker behandling för sitt missbruk och därmed minskar risken för återfall i rattfylleri. Smadit står för Samverkan mot alkohol och droger i trafiken.

– Styrkan med Smadit är att rattnyktra får information om möjligheten till vård i stället för att hamna ännu längre ner i sitt eventuella beroende, säger Jonas Rutgersson på trafikpolisen i Solna.

POLISENS ROLL ÄR att erbjuda en kontakt med beroendevården som i sin tur erbjuder motiverande samtal (som är en särskild samtalsmetodik). Polisen erbjuder alla en sådan kontakt oavsett graden av onykterhet. Enda undantaget kan vara när polisen tvingas fokusera på annat, som till exempel att den som stoppats i en trafikkontroll är stökig.

I Stockholm körs de rattnyktra antingen till en särskild Smadit-lokal i anslutning till beroendekuten på S:t Görans sjukhus eller till polisarresten där prover tas. I samband med avrapportering och förhör förklarar polisen tanken bakom Smadit.

BROSCHYREN "ALDRIG MER" överlämnas till dem som kört onyktra. Där förklaras vad Smadit går ut på. Många läser broschyren efter någon dag och tar själva kontakt med beroendevården. Ett erkännande av sitt missbruk och drogberoende kommer ofta efter en dag eller två.

FOTO: KARIN PAULSSON

HJÄLP FINNS. Ett alkoholås skulle förhindra många med missbruksproblem att ställa till det för sig och andra i trafiken. Smadit är ett organiserat försök att motivera den som åkt fast för rattfylleri att söka hjälp för att komma ur sitt missbruk.

Smadit har hamnat i väntläge

– Det är väldigt få som på plats erkänner att de har ett missbruk. Därför informerar vi om möjligheten till kontakt med beroendevården som kan det motiverande samtalet. Vi tror att det är den bästa vägen att gå, påpekar Jonas Rutgersson.

POLISEN ERBJUDER också direkttransport till beroendevården. Det inte ovanligt att personen som kört onykter kontaktar polisen efter några dagar som då förmedlar en kontakt med en öppenvårdsmottagning.

– Inte själva medtagandet till polisstationen, men allt det andra sker på frivillig basis, förklarar Jonas Rutgersson.

Ett alternativ är att den som påträffats rattonykter körs till polisens Smadit-lokal vid beroendekuten. Där genomför en sjuksköterska från beroendekuten det motiverande samtalet. Därmed blir det ett motiverande samtal direkt efter trafikkontrollen och efterföljande prover vilket är en framgångsfaktor för förändring av alkohol- och drogvänor.

DET ÄR VIKTIGT ATT hålla isär rollerna mellan polis och beroendevård, understryker Jonas Rutgersson. Smadit började utvecklas av polisen i Skellefteå och utvidgades fem år senare av dåvarande Vägverket. Örebro, Umeå och Stockholm tillhör de områden där metoden tillämpats mest framgångsrikt sedan dess. Smadit-metoden används på många håll i landet, men tillämpningen ser olika ut. Det försvårar informationen till dem som blir tagna för rattfylleri i en annan del av landet än den där de hör hemma. En förklaring till den splittrade bilden är att det saknas en myndighet som har det övergripande nationella ansvaret för arbetssättet.

– Det vore oerhört bra om vi fick en sådan myndighet, framhåller Jonas Rutgersson som ser Folkhälsomyndigheten som ett tänkbart alternativ.

I STOCKHOLM TRÄFFAS polisen och berörda myndigheter några gånger om året för att utvärdera hur Smadit fungerar. Webb-adressen smadit.se har säkrats för framtida bruk i väntan på att någon myndighet får det nationella ansvaret.

– Polisen kontaktar oss och talar om att de kommer in med någon som de tagit till Smadit-lokalen, säger Christer Spångberg,

”Det är väldigt få som på plats erkänner att de har ett missbruk. Därför informerar vi om möjligheten till kontakt med beroendevården som kan det motiverande samtalet. Vi tror det är bästa vägen.”

KORTFAKTA SMADIT

- Smadit betyder samverkan mot alkohol och droger i trafiken.
- Syftet är att få alkohol- eller drog-påverkade förare under vård så snabbt som möjligt. De förare som ertappas påverkade ska få erbjudande om kontakt med beroendevården inom 24 timmar.
- De personer som tackar ja till hjälp får först samtala med en specialistläkare, som bedömer om det finns ett beroende- eller missbruksproblem. Därefter tas beslut om vilken vidare vård som är lämplig.
- Polisen ska inte bara informera utan även motivera dem att ta emot hjälp.

Källa: Polisen

En omedelbar kontakt med den som kört onykter är viktig. Jonas Rutgersson (till vänster) och Christer Spångberg anser därför att Smadit behöver samordnas och stärkas.

biträdande sektionschef på beroendekuten på S:t Görans sjukhus.

En sjuksköterska från akuten tar blodprov och genomför ett motiverande samtal med den som förts dit misstänkt för rattfylleri. Många tackar ja till ett sådant samtal. En svårighet för vården är att ha sköterskor på plats dygnet runt med kompetens att ge motiverande samtal. En pressad situation på den vanliga beroendekuten kan ibland leda till väntetider vilket ökar stressen hos den som är misstänkt för rattfylleri.

Efter samtalet erbjuds personen en tid på en öppenvårdsmottagning i Stockholm. Vårdvalet innebär att personen kan välja en annan mottagning än den ”egna”.

– I bedrövelsen har vi något att erbjuda. I den situationen behöver man någon att prata med, fortsätter Christer Spångberg.

EN FÖRDEL MED SMADIT, anser han, är att en patientgrupp nås som annars kan vara svår att få kontakt med. Det händer att personer som först tackar nej till ett motiverande samtal hör av sig någon dag senare och har ändrat sig.

– Det är en viktig grupp som är ute i trafiken och kan vålla både andra och sig själv stor skada. Det kanske är personer som inte bara kör bil utan andra typer av fordon också.

Att tacka ja till behandling innebär inte att man får behålla sitt körkort, men kan förhoppningsvis leda till att personen försöker bli kvitt sitt missbruk. Beroendevården har inget med körkortet att göra. Men det första samtalet är ett lämpligt tillfälle att samtala om alkoholvanor och livsstil. Många uttrycker förvåning och vill först inte se sina alkoholvanor som ett problem.

– Idag har många ett blandmissbruk. De dricker alkohol och tar andra droger och blandar kanske även med läkemedel. Att det är så är de signaler vi får här på beroendekuten, säger Christer Spångberg.

Många tackar alltså ja till ett motiverande samtal och en del av dem fortsätter med samtal på en öppenvårdsmottagning. Vad som händer därefter finns det inte någon samlad kunskap om bortsett från en utvärdering som Beroendecentrum i Stockholm gjorde 2013. Den omfattar enbart de som tackade ja till Smadit. En begränsning är att undersökningen inte är helt ny och att den enbart gjordes i Stockholm.

UNDERSÖKNINGEN VISAR att 261 personer tackade ja till ett motiverande samtal under 2013, 27 tackade därefter nej till fortsatta samtal och hälften, 127 personer, var positiva till att fortsätta gå i samtal. Resten fanns det ingen kännedom om; flera var bosatta på andra håll i landet. En del hade ingen patientjournal och några valde att söka privat vård.

Bortfallet i undersökningen var stort och det är okänt vad som hände längre fram i vårdkedjan. Men var och en som fortsätter i behandling medför stora samhällsekonomiska vinster. Till det ska naturligtvis läggas vinsterna för personen ifråga liksom dennes anhöriga.

ANDELEN ALKOHOLPÅVERKADE bilförare i Sverige uppskattas till 1 på 500.

– Det är relativt konstant. Vi kan inte se några stora förändringar från år till år, säger Åsa Forsman, forskare på Statens väg- och transportforskningsinstitut, VTI.

Någon säker uppgift om hur många bilförare som är narkotikapåverkade eller sitter bakom ratten påverkade av läkemedel finns inte.

Vid internationella jämförelser ligger Sverige bra till, enligt Åsa Forsman. Men det finns mycket som kan bli bättre. Hon nämner behovet av att testa alkolås i större skala, av försök med mobila alkolbommar och av att samordna Smadit.

– Nu befinner sig Smadit i vänteläge, säger Åsa Forsman.

SVEN ROSELL

NJUT MER AV BILSEMESTERN

Vi hjälper dig hitta rätt bildel till rätt pris

Ring 0612 - 124 20 eller besök oss på adalens.se

PALMENCO

Mätning inom alkohol och narkotika.

Palmenco är specialiserade inom alkohol- och narkotikamätning med över 40-års erfarenhet. Vi är leverantör till både sjukvård och polis med hela Norden som arbetsfält.

Utforska våra populära produkter på: www.palmenco.se

Längta bort...

Eura Mobil Profila RS 730
749 000:-

ALL INCLUSIVE

+ **Alde** värme

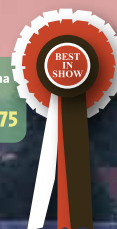
McLousi Mc2-73G
585 000:-

ALL INCLUSIVE

McLousi Ness 75
739 000:-

ALL INCLUSIVE

Mest husbil för pengarna
på Caravan Sthlm 2016
McLousi Ness 75

 Gilla oss
på Facebook!

ALINGSÅS HOL HAKELID 21   **KUNGSÄNGEN** MÄTARVÄGEN 3B
KARLSTAD BLEKEGATAN 4   **LOMMA** JÄRNGATAN 39

Brett urval av nya och begagnade husbilar

www.autohallenhusbilar.se

**Autohallen
Husbilar**

Bornholm sätter guldkant på semestern

Bornholm lockar med en rejäl dos soltimmar, naturskön camping och cykelstråk i mängd. Och en tramptur i matens tecken är ett gott val.

Försommaräventyret börjar på Ystad Saltsjöbad. En sann njutning för kropp och själ och en perfekt start på resan mot Bornholm. För färjeterminalen ligger endast några minuter bort med bil.

Möllan i Gudhjem vakar över byn.

Jens Riis med hunden Pjok leder allsången i Gudhjem.

Njut av lugnet på Ystad Saltsjöbad.

Bär och frukt på flaska smakar mums.

KLASSIKER. Stammershalle badhotel ligger ett stenkast från havet och cykelvägen. Kör dit med husbilen för en lunch eller middag.

Det klassiska badhotellet har i närmare 120 år lockat turister och livsnjutare att ta del av salta bad och lojt umgängesliv. Anläggningen har varsamt renoverats och rymmer nu både prisbelönt spa och restaurang.

Dessutom behöver man inte bo på hotellet för att ta del av de varma bassängerna och möjligheter till massage och kontemplation i den luftiga glasverandan, som vetter ut mot havet. Många väljer att komma som daggäst, med både spabehandling, lunch och eftermiddagsfika på programmet.

Själva Ystad är en attraktion i sig, med korsvirkeshus och kullerstensgränder, mysiga kaféer och hantverksbutiker.

MUMS! Henriette Lassen gör egna marmelader.

Aftonfärjan till Rønne på Bornholm tar knappa 80 minuter, och så här i början av juni är det endast ett 15-tal husbilar ombord, de flesta med danska och tyska registreringsskyltar.

Lena och Peter Nilssons husbil är det enda svenska "undantaget". De har rest ner från Stockholm med sin Hymer för att njuta av Bornholm under en förlängd weekend.

– Vi har börjat med att fricampa några dagar längs Österlenkusten, och nu passat på att kolla Ystad under dagen, berättar Lena.

På Bornholm kommer de att cykla, med ett par campingplatser med orterna Gudhjem, Svaneke och Nexø som utgångs-

punkt. Det är första gången de besöker den danska ön, och har lockats av kompisars förföriska beskrivningar.

BORNHOLM, SOM HAR flest soltimmar i Danmark, är en ö som lockar campare och cyklister. På en yta som halva Öland finner du allt – från den dramatiska nordöstra klippkusten, via böljande skogslandskap och sädesfält inne på ön, till de ändlösa kritvita sandstränderna i söder.

Till det kan du lägga medeltida borgar och små fiskelägen med väl renoverade korsvirkeshus.

Här finns närmare 25 mil med cykelvägar, där merparten går vid sidan av de gängse allfarvägarna. Ön erbjuder också

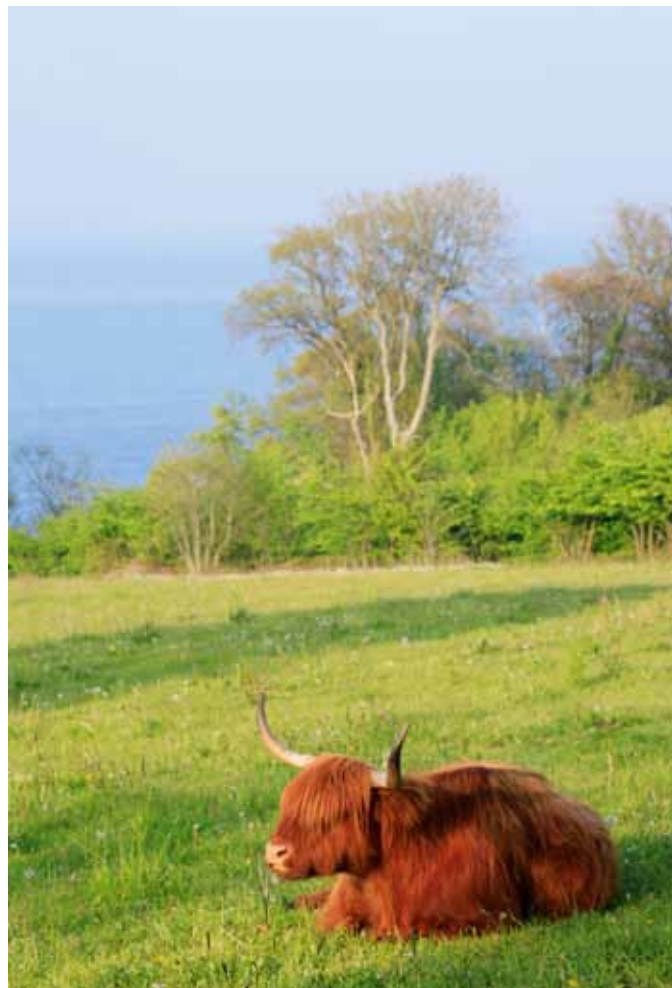
Jonas Bohn i Svaneke fixar glassen.

Fiskebåt på väg in med dagens fångst.

På Gaarden får du lära dig att göra senap

PASTORALT. Landskapsidyll vid Bornholms kunstmuseum. Här kan man vandra vidare längs kusten till både Gudhjem och Allinge.

KLIPPKUST. Helligdomsklipperne bjuder på dramatiska klippformationer. Ta båt hit från Gudhjem.

närmare 20 familjevänliga campingplatser med natursköna lägen.

Men den här gången har jag lämnat husbilen hemma och väljer boende på klassiskt badhotell i stället.

ATT NÄRMA SIG RØNNE från havet är lite samma känsla som att möta Visby på håll.

I den lilla hamnstaden bor närmare en tredjedel av öns drygt 40 000 invånare.

Efter att färjan lagt till bilar jag norrut mot Allinge, längs härligt smala och slingrande asfaltsvägar, kantade av guldgula rapsfält och lummiga bokskogar.

Stammershalle badhotel ligger längs kustvägen strax öster om fiskeläget.

Henriette Lassen och Henrik Petersen

övertog hotellet 2011 och har på kort tid förvandlat det gamla nedslitna kurhotellet från 1911 till en mötesplats för livsnjutare.

Här bjuder några av Danmarks bästa kockar, med hjälp av idel lokala råvaror, på en spännande matupplevelse.

– När Danmarks drottning Margrethe besökte Bornholm för några år sedan så valde hon att äta här på badhotellet, säger Henriette med ett nöjt leende.

Och visst är det lätt att förstå drottningens val, efter att ha njutit av smakningsmenyn med pilgrimsmusslor, sparris och ramslök, stekt hälleflundra samt kalvkotlett med varmurklor.

När det är dags för desserten, med rabarber och len vaniljpannacotta, är solen så

sakta på väg ner vid horisonten. Klipporna vid havet lyser i milt orangeröda nyanser.

NÄSTA MORGON VÄNTAR en heldagstur på cykel längs den klippiga kusten, med mat och dryck i fokus. För längs cykelstråken finns goda möjligheter till näringsrika stopp.

Hela ön präglas av en härlig entreprenörsanda där du kan besöka små musterier, chokladtillverkare, pastamakare, kafferosterier och glasskaféer, där mjölken till råvaran hämtas på granngården.

Med Allinge och Hammershus borgruin i sikte trampar jag först inåt ön, förbi vilt växande ramslök i stora bestånd, och genom magnifika blommande rapsfält, upp

SÖTA SAKER. Rine Hansen lockar med handgjord choklad.

Svenska Tält i Dorotea AB
Box 18 • Timmervägen 5
917 21 Dorotea
Tel: 0942-108 15
Fax: 0942-109 53
E-post: info@svenskatalt.se
Webplats: www.svenskatalt.se

till Olsker rundkyrka. Redan vid starten får jag smaka på de bornholmska backarna, som är långa och krävande. Jag som trodde ön var hyfsat platt.

Danmark har sju medeltida rundkyrkor, och fyra av dem finns på Bornholm. En gång i tiden användes de även som försvarsfästningar.

Härifrån tar det dryga halvtimmen att trampa till Hammershus fästning, som är norra Europas största borgruin och Bornholms mest besökta sevärdhet.

ALLINGE LIGGER nästgårds. Här kan man lätt strosa i ett par timmar och njuta av de prunkande trädgårdarna, många med blommande fikonsträd.

Ett självklart stopp är rökeriet, som lockar med en prisvärd buffet under lunchen.

Läge att mumsa på fisksoppa, färska räkor, nykokta blåmusslor, rökt lax och sillinläggningar, patéer och skaldjursröror.

Allinge är i stort sett sammanvuxen med Sandvig. En gång i tiden var de båda fiskelägena viktiga hållpunkter i Hansastädernas sinnrika nät av sillmarknader.

Sommartid vallfärdar turisterna hit, för att kolla fästningen och Hammer Odde fyr, allra längst i norr.

Cykelleden vidare österut följer kusten och bjuder på öns kanske vackraste vägsträcka, förbi Stammershalle och vidare till Bornholms Kunstmuseum och Helligdomsklipperne. Konstmuseet är en höjdare, som ett Louisiana i miniatyr. Den stilrena byggnaden har ett imponerande galleri med Bornholmsmålnas främsta alster, från 1800-talet fram till idag.

I förhållande till sitt invånarantal har Bornholm den högsta koncentrationen konstnärer och konsthandverkare i Europa. Öns natur ger målare, keramiker, glasblå-

CYKELPARADIS. Bornholm bjuder på närmare 25 mil cykelleder genom det natursköna landskapet.

sare, textilkonstnärer och guldsmeder en rejäl dos skaparkraft.

Jag vandrar ner till havet och Helligdomsklipperne, vars branter stupar rakt ner i havet. De vassa och vindpinade formationerna påminner om väldiga raukar. Det finns till och med en djup grotta klättra in i.

Längs kusten går en snirklig vandringsled mellan Allinge och Gudhjem, ett gott alternativ till cyklingen.

UTFORSKAR. Karin och Ulf satsar på husbilssemester med cykel.

ETT MÅSTE I GUDHJEM är ett besök på Gaarden, Danmarks första matkulturhus, som ligger i den mer än 400 år gamla Melsted gård. Här kan man ta del av gamla mattraditioner, fika och handla lokala delikatesser i gårdsbutiken.

Inte långt därifrån ligger Sannes familjecamping. Karin Langenkamp och Ulf

Jöhnke från Hamburg har just kommit tillbaka från en cykeltur till Svaneke och tillbaka. De tillbringar en vecka här på campingen i sin kompakta folkvagnsbuss.

– Vi har den både som stadsbil och campingfordon, säger Ulf.

Det är första gången de besöker Bornholm och är imponerade över både cykelbanor och campingmöjligheter.

– Bättre läge än så här går det knappast att få, menar Karin med en gest ut mot havet.

De har rest runt en hel del i Skandinavien och väljer för det mesta en mer organiserad camping under turerna.

Gudhjems äldsta del ligger vid en liten udde, med kustvägen och en väldig väderkvarn högt ovan. Det är lätt att fastna länge på Bech Chokolade nere vid hamnen. En chokladbutik och litet kafé, där man kan

Åsengården
Sollerö - Årns

Med milsvid utsikt över Siljan
Välkommen till Åsengården!
Högst upp på Solleröåsen och med en fantastisk utsikt över Siljan ligger stugbyn Åsengården.
Totalt finns 70 bäddar i stugor och rum.
I storstugan finns restaurang, café och samlingslokal. Stor campingyta.
Pool under sommaren. För barnen finns också lekplats och lekrum.

www.asengarden.se
070-299 93 81 • info@asengarden.se

*nya DYNOR
ALL DITT
FRIDSTORDON?*

Din kompletta leverantör av dynor, madrasser och bäddmadrasser till husvagn, husbil, mm.

Svenska Dynor AB

Åbyvägen 14, 915 96 FLARKEN
Tel. 0934-210 60 Fax 0934-210 65
www.svenskadynor.se

njuta av en krämig espresso, tillsammans med handgjorda praliner och chokladbollar av högsta kvalitet.

– Chokladen finns bara att köpa här, och har blivit mäktigt populär, berättar Rine Hansen, som driver butiken.

GUDHJEMS RÖGERI, som drivs av Rines bror, blir nästa anhalt. På rökeriet serveras "Sol över Gudhjem". Ett klassiskt smörrebröd med varmrökt sill, rödlök, rädisor, gräslök och crème fraiche. På toppen en äggula, som symboliserar solen "som alltid skiner över Gudhjem".

Rine manar mig att komma tillbaka i morgon förmiddag, för att lyssna på den lokala kören som håller konsert i samband med att båten till Christiansö lämnar hamnen.

Varje morgon under sommarhalvåret ljuder hamnen av skönsång. Och som tillfällig besökare är du välkommen att delta.

– Du får heller inte missa Svaneke, en timmes cykelväg österut. Där kan du smaka på öns bästa glass på mjölk från Jerseykor, och en världsberömd lakrits, designad av Johan Bülow.

CENNETH SPARBY

CYKELPAUS. Välbehövlig vila vid Olsker medeltida rundkyrka, en av öns många klenoder.

KORTFAKTA

RESA OCH BOENDE

Resadit

• Res smidigt från Ystad till Rønne. Turen tar 80 minuter och kostar från knappa 1 100 kr t/r för bil med upp till fem passagerare. www.faergen.se

Cykla med variation

• Destination Bornholm har gett ut en praktisk cykelguide på svenska. Den bjuder på 21 cykelturer med karta och koder för smartphones. Du kan även boka cykelpaket med boende, och få bagaget transporterat mellan logiplatserna. <http://bornholm.info/da> www.bikingbornholm.dk

Havnära camping

• Det finns gott om

kustnära campingplatser på ön. Sannes familjecamping, Tejn camping och Sandkaas familjecamping är tre säkra tips. Alla ligger längs sträckan Allinge-Gudhjem.

www.sandkaas-camping.dk
www.tejn-camping.dk
www.familjecamping.dk

Boende med mersmak

• Stammershølle badhotel är en klassiker i nytappning, med en av öns bästa restauranger, och med havet ett stenkast bort. <http://stammershølle-badhotel.dk>

Mer info

www.gobornholm.dk
www.2bornholm.se/sv

HUSVAGN-Svensson AB I LIDKÖPING

HAR ÖPPNAT FILIAL I KÅLLERED!
FÖR SIN HUSBILSFÖRSÄLJNING!

carthago
Den perfekta motorbilen

LMC
Ljudlös motorbil

Gamla Riksvägen 150, 428 36 Kållerød
031 - 795 12 90 0510 - 222 76
Skaragatan 67, 531 33 Lidköping
www.husvagn-svensson.se
Vardag 10-18, Lördag 10-14, Söndag Stängt

Välkomna till Husvagn-Svensson för att se LMC och Carthagos modellprogram för 2016

FOTO: LASSE JANSSON

Först möts man av en Morgan från 1949.

En Rovin 1947. Bilen väger bara 400 kilo.

Saab Sonett – klassiskt 1970-tal.

Lloyd var en populär småbil. Här från 1958.

En skog av scooters ...

Visst minns vi BP-mackarna?

I bilens barndom tillverkades hjulen av trä.

Danska elbilen Ellert City från 1988.

Denna varubil har alltid funnits i Aakirkeby.

Hoppsan. En Porschetraktor i DDR-sektionen.

Morris Mayor 1933.

Klassisk "snedruta" Ford Anglia 1959.

Mästerligt motormuseum

Danska semesterön Bornholm är känd för sina fina cykelleder, sin klippkust och för sina mysiga små städer. Det finns dock en attraktion som många missar – Motormuseet i Aakirkeby.

NÄR VI KÖRT AV färjan från Ystad är det bara 16 kilometer till motormuseet. Vi kör igenom Aakirkeby och när vi kommit ut på landet ser vi museet på vägens vänstra sida.

Gårdsplanen är fylld med traktorer av olika slag. Dessutom står ett amerikanskt krigsfordon parkerad. Lite närmare museilokalerna står en Mini och ett par dansktillverkade elbilar. Det bådar gott inför vårt besök som kommer att ge oss vårt lystnäme av gamla bilar.

När vi passerat kassan ser vi en Morgan. En mycket lämplig bil att ha som första objekt. Men det skulle bli ännu bättre. Över 100 motorfordon finns i samlingarna.

Bornholms Automobilmuseum, som det officiellt heter, öppnade 1989 och drivs av Ole Hermansen och hans hustru Birgit. Ole ville pensionera sig från jobbet som bilhandlare och verkstadsägare. I

KORTFAKTA

MOTORMUSEET I AAKIRKEBY

- Museet ligger på Grammegårdsvej 1 i Aakirkeby, Bornholm.
- Öppet maj-oktober 10.00–16.00. Söndagar har man stängt.
- **Entré:** 50 danska kronor för vuxna. 25 för barn.
- Museet har omkring 10 000 besökare per år. Mest danskar, men svenskar, norrmän och tyskar förekommer.
- **Hemsida:** www.bornholmsautomobilmuseum.dk.

Birgit och Ole Hermansen driver museet sedan 1989.

stället skulle han visa upp sin bilsamling.

– Jag köpte första bilen redan som ung pojke. Sedan har jag bara köpt fler. Jag har aldrig sålt någon och då blir det några stycken under de snart 60 år som gått sedan jag köpte min första hobbybil, säger Ole, som är 78 år ung.

OLE BERÄTTAR ATT han håller på med att bygga en ny utställning med öststatsbilar. Den ska vi få se som avslutning. Men innan dess har vi huvudbyggnaden att gå igenom. Museet är handikappanpassat med rullstolsramper. Det är dock ganska trångt mellan fordonen, men snyggt arrangerat med olika fordonskategorier på olika platser. Bland bilarna noterar vi två svenskbyggda. En Volvo PV och en Saab Sonett.

En hylla är fylld med gamla tv och radioapparater. Där finns den allra första tv:n som kom till Bornholm 1954.

Längst in i lokalen finns en samling gamla leksaker och på vägen ut finns en bilverkstad från 1940-talet med en del av inredningen från Bornholms bilverkstad.

Museet, som ligger i Ole Hermansens

bilfirmas gamla lokaler, förändras hela tiden. Det finns fler bilar som ska in.

– Tre bilar och två motorcyklar är inlämnade av några vänner till mig. Resten, 60 bilar, 25 motorcyklar och 25 mopeder är mina privata, berättar Ole Hermansen.

På frågan om vilket fordon som är hans favorit svarar han:

– Alla. Jag brukar ta ut några bilar när det är dags för Bornholm Runt, ett veteranbilsrally som körs första helgen i juli varje år. Aldrig samma bilar som året innan.

OLE GÅR FÖRE OSS ut på gårdsplanen. Han läser upp ladan mitt emot museet och bjuder in oss att titta på samlingen med öststatsbilar. Jodå, de gamla DDR-fordonen är fina. Både Trabant och Wartburg finns representerade bland bilarna och en MZ representerar motorcyklarna. Porsche-traktorn känns dock en aning malplacerad.

Med tanke på de höga skatter man har på motorfordon i Danmark är det en bedrift att skapa en sådan samling som Ole Hermansen gjort. Hans museum lär vi minnas länge.

LASSE JANSSON

Upplev svensk sommar på lokala pärlor!

Svenska Campingpärlor är Sveriges nyaste och kanske snabbast växande campingkedja. Tillsammans erbjuder vi camping för alla smaker i natursköna områden med ett brett aktivitetsutbud anpassat för att passa just dig som besökare. Njut av den svenska sommaren när den är som bäst och upplev varje lokal campingpärla. Du hittar oss i Gränna, Säffle, Sunne, Rättvik, Mora, Orsa och Lycksele. Vi ses!

Campa 3 nätter
och få 1 gratis natt på
Duse Udde Camping

Erbjudandet gäller t.o.m.
31 aug 2016 för boende på
någon av våra pärlor.

Svenska Campingpärlor
Box 133, 794 22 Orsa
www.campingparlor.se

Svenska
Campingpärlor

0250-462 00
info@campingparlor.se
[instagram.com/campingparlor](https://www.instagram.com/campingparlor)

13 heta tips – så gör du en bra affär

Försäljningen av husbilar går starkt. För många är dock drömmen om en ny husbil utom räckhåll – och då kan en begagnad vara ett alternativ. Motorföraren ger här några råd inför ett eventuellt köp.

KÖPA PRIVAT ELLER AV HANDLARE. Husbilar är komplicerade fordon och för den ovane köparen kan ett köp hos den etablerade handeln vara betydligt tryggare. Då är det konsumentköplagen som gäller, i stället för köplagen, och den ger konsumenten en starkare ställning. Många handlare är medlemmar i branschorganisationen Husvagnsbranschens Riksförbund och förbinder sig därmed att följa utslag i Allmänna reklamationsnämnden, ARN. Vid köp hos handlare är det viktigt att husbilen är varudeklarerad och att du tillsammans med säljaren går igenom protokollet. Fråga också efter underlag till protokollet – det kan vara bra att ha vid en eventuell tvist.

EKONOMI. Att köpa husbil är i regel en stor investering. Som vanligt handlar det inte

”För den ovane köparen kan ett köp hos den etablerade handlaren vara betydligt tryggare.”

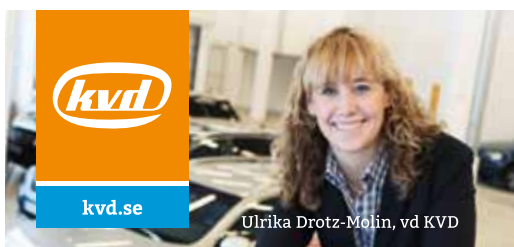
enbart om inköp och tillhörande finansiering, utan också om driften. Se till att ta höjd för eventuella reparationer. Undersök kostnaden för försäkring. Behöver du hyra plats vinterförvaring? En förhållande liten del i den totala kalkylen är bränslekostnaden, men nog är det trevligt om stoppen vid pumpen inte behöver bli alltför frekventa. Till sist kan det vara på sin plats att göra en noggrann intentering av marknaden. Priserna kan variera mellan olika handlare, men tumma inte på kvaliteten då en husbil i sämre skick kan bli dyrare i längden.

TRE SORTERS HUSBIL. Husbilar delas in i tre olika kategorier med stigande priser, ökad komfort och bättre vinteregenskaper. Billigast och sämst isolerad är vanmodellen som i princip är en skåpbil som inretts till husbil. Mellantinget, den halvintegrerade, har kvar skåpbilens hytt men en bodel som byggs upp på ett chassi bakom hytten. Den håller värmen bättre men inte lika bra som den helintegrerade där hela bilen är byggd med isolerade paneler på samma sätt som bode-

len på den halvintegrerade. I det senare fallet kan det vara på sin plats att varna för en klart sämre krocksäkerhet.

ANVÄNDNINGSMÅL. Valet av husbil bör utgå från just dina behov. Är du en åretruncampare bör vinteregenskaperna prioriteras – och det finns märken som satsat extra på bra isolering. Den som kör långt och kanske besöker storstäder kan med fördel titta på en mindre variant, exempelvis en vanmodell. Här får utrymmen ge vika för bränsleförbrukning och köregenskaper. För den som söker en mångsidig husbil kan en halvintegrerad vara ett passande alternativ.

FUKT. En av husbilens största fiender är fukt. Den uppstår oftast av en skada men kan även orsakas av kondens om husbilen förvarats på ett olämpligt sätt. Det är dyrt och komplicerat att laga en fuktskada där det oftast uppstått både mögel och röta. Misstänker du fukt genom att det luktar mögel eller finns missfärgning i tak eller på paneler kan det vara värt att ta hjälp av en specialist

kvd.se

Ulrika Drotz-Mölin, vd KVD

Det ska vara lätt att sälja bilen.

Ska du sälja din bil?

Vi tar hand om hela affären från första samtal tills att pengarna finns på ditt konto. Vi testar, värderar och säljer din bil på kvd.se. Gör din intresseanmälan idag på kvd.se/saljdinbil.

KVD – Vi värdesätter din affär.

FOTO: STEFAN NILSSON

när du ska köpa begagnad husbil

för att kolla bilen. Samma sak gäller även husvagnar.

Fukt kan även förekomma där det finns vatten. Leta efter sprickor i våtutrymmen och i köksdelen. Ta en ficklampa till hjälp men även en liten spegel så du kan se i svåra utrymmen bakom skåp och under bänkar. En del husbilar har vattenburen värme – ytterligare ett område som kräver granskning.

GASLÄCKOR. Gasen är inget hokuspokus utan egentligen en ganska enkel lösning med mjuka slangar, hårda rör och kranar. Öppna kranarna och tänd utrustningen. Stäng sedan kranarna och känn att de fungerar smidigt och kolla att lågan på spisen slocknar och att indikatorn på kylskåpet visar att det stängts av. Kärvande kranar och torra slangar måste bytas. Det går även att anlita proffs om du vill få en provtryckning genomförd.

LÄCKANDE TANKAR. Det finns en tank för färskvatten och en för avloppsvattnet. Kryp under, lokalisera dem och leta efter läckage.

Ta även en titt på drivmedelstanken och resten av underredet när du ändå är där.

INVÄNDIGT SLITAGE. Kontrollera skicket på bodelen. Är den komplett? Fungerar allt som det ska? Undersök konditionen på allt från bäddar till skåp. Glöm inte öppningsbara (och stängningsbara) takluckor, fönster och dörrar.

BROMSAR. På grund av långa perioder av stillastående kan bromsarna kärva. Bromsa hårt och stanna bilen i svag lutning. Släpp bromsen och känn efter att den börjar rulla. Nu är det ingen katastrof med dåliga bromsar – de går att laga. Kontrollera även handbromsens funktion.

MASKINELLT SKICK. Undersök servicehistorik och särskilt om kamremsbyte är utfört enligt tillverkarens rekommenderade intervall. Tyvärr förekommer motorhavrier, vilket inte är unikt för fordonstypen, som kan bli mycket kostsamma. Kontrollera motorolja, kylvatten och styrservons

”Innan du skriver på ett eventuellt kontrakt är det viktigt att provköra husbilen.”

olja så att det inte finns missfärgning eller fradga.

HÖGA UTSLÄPP. Planer på semester i städer med miljözoner? Undersök före köp om det tilltänkta objektet får köra in i de aktuella städerna. Äldre dieselmotorer uppfyller sällan kraven.

PROVKÖR. Innan du skriver på ett eventuellt kontrakt är det viktigt att provköra husbilen. Hur trivs du bakom ratten? Hur är den att köra? Hur är den att parkera? En betydande del av husbilssemestern tillbringas på vägarna och då vore det synd om färden är obekvämlig – på något sätt.

SÄKERHET. Hymer är en av få husbilstillverkare som gör krocktester. Fråga handlaren om just den modellen du tittar på är testad. Har du gott om juniorer och tänker skaffa ännu fler välj en modell med sovalkov över hytten, men kolla så att det finns bältade godkända platser för alla som kan sova i den.

STEFAN NILSSON, GUSTAV LILJEBERG

Din husbil - vår viktigaste affär
Välkommen till den nya rikstäckande husbilsförmedlaren

FRTIDSBILEN.SE

Telefon: 010-19 59 800
info@fritidsbilen.se

PRAKTISK. MHF Region Mitt har investerat i en husbil som fungerar lite som ett rullande kontor med lager. Bilen är mycket användbar att ha med på olika MHF-aktiviteter. IngaSara Cardell är kanslist och ordförande för MHF Region Mitt.

Region Mitt har husbil som kontor

MHF Region Mitt har investerat i en liten husbil som fungerar som ett rullande kontor och lager med allt som kan tänkas behövas ute på fältet. Bilen är nu vida berest och får följa med på evenemang och aktiviteter.

– Den är jättebra, man har med sig allt man behöver, berättar regionordförande IngaSara Cardell.

”MHF-BILEN” köpte MHF Region Mitt i slutet av 2015. Bilen har många fördelar tycker IngaSara Cardell, kanslist och regionordförande.

– I bilen kan jag ha med hela vårt lager som jag tidigare hade i makens garage. Man har allt med sig, det är inte oväsentligt. Ti-

”Vår tanke är att det ska vara ett arbetsredskap för mig, inte att man ska övernatta i den.”

digare har jag ibland glömt saker som det pedagogiska bordet, men nu är det alltid med, säger hon.

BILEN ÄR UPPSKYLTAD med MHF-loggan och devisen Ingen ska dö av rattfylleri.

– Det syns tydligt var vi kommer ifrån när vi är ute på mässor och utställningar. Bilen en bra kommunikatör, konstaterar IngaSara Cardell.

Hon lyfter fram Ta Paus som ett bra exempel på när det är mycket praktiskt att ha med sig ”MHF-bilen”.

– Då fyller den en viktig funktion med det ständigt närvarande lagret och utrustningen i form av kokmöjligheter och kyl, berättar IngaSara Cardell.

Det finns gasspis, kylskåp och eluttag. Bilen är utrustad med fyra bältade sittplatser, varav två kan förvandlas till sängar och det finns även två fasta sängplatser. Sängplatserna har fått fungera som lagerhyllor. Det finns toalett, handfat och dusch samt garderob.

– Vår tanke är att det ska vara ett arbetsfordon för mig, inte att man ska övernatta i den, förklarar IngaSara Cardell.

”MHF-bilen” ska med ut på flera aktiviteter och evenemang i sommar.

Vad är det bästa med bilen?

– Ser du inte det? Att det är blå. Jag tycker om blått, säger IngaSara Cardell med ett leende.

MARI HAGLUND

Gilla bilen

WWW.GILLABILEN.SE

gilla oss på **facebook**

Populärt med rullande sommarstuga

Intresset för att äga husbil växer. I år har 2 530 husbilar registrerats.

– Allt fler väljer den rullande sommarstugan. Människor vill ha mer upplevelser och vill inte vara fast på en plats, säger Tomas Haglund, ordförande i Husvagnsbranschens Riksförbund.

MELLAN JANUARI och maj i år registrerades 2 530 husbilar, vilket är en ökning med 33 procent jämfört med motsvarande period året. Det visar siffror från Husvagnsbranschens Riksförbund. Under helåret 2015 registrerades 4 034 fordon vilket var en marginell ökning jämfört med 2014, då antalet var 3 967 stycken.

– Vi har sett under de senaste åren att det blir allt mer populärt att äga husbil, konstaterar Tomas Haglund.

Trenden ser likadan ut i resten av Europa.

– **BRANSCHEN ÖKAR** stort nu för andra året i följd, säger Tomas Haglund.

Det finns 80 000 husbilar och 282 000 husvagnar i Sverige. De flesta som väljer husbil köper ett nytt fordon.

– Begagnatmarknaden för husbilar är ganska liten. Det är för att marknaden är ganska ny, säger Tomas Haglund.

– Husvagnar har funnits länge så där finns det ett stort utbud av begagnat. Sverige är husvagnstättast i världen.

Flexibiliteten tror Tomas Haglund är det som lockar med husbilslivet. Den ska vara lite som en rullande sommarstuga.

– Folk vill ha mer äventyr och upplevelser och inte stanna på en plats. Och med en husbil kan du åka vart som helst både i Sverige och i Europa. Säsongen är mycket längre än med husvagn.

De nya husbilsägarna är oftast 55 år eller äldre.

– På sistone har vi också sett ett ökande intresse hos yngre i 40-årsåldern och hos barnfamiljer, berättar Tomas Haglund.

Det viktigaste när svensken väljer husbil är bekvämlighet.

– Vi vill ha samma komfort som i hemmet. Det ska vara bekvämt och modernt med saker som bra värme-system och bekväma sängar, säger Tomas Haglund.

– Något som är typiskt för svenskar är att vi är mer inriktade på funktionen, designen kommer i andrahand.

Svenskar köper generellt dyrare husbilar än konsumenter i resten av Europa.

– Vi väljer kvalitet och komfort och vill ha fler dyrare tillbehör, förklarar Tomas Haglund.

Vilket väljer du – husbil eller husvagn?

– Husbilförare. Jag är den otåliga typen som vill att det ska hända något. Det är kul att kunna ta med en cykel och kunna åka ut eller kanske vandra eller fiska.

Vart reser du i sommar med husbilen?

– Vi bor i Skåne och vi kommer att åka upp längs ostkusten till Stockholm.

MARI HAGLUND

Tomas Haglund.

För dig som värdesätter service och tillmötesgående även efter köpet!

www.prhusbilar.com • facebook.com/prhusbilar • info@prhusbilar.com

BESÖK OSS I SOMMAR
Det är dags att göra din **BÄSTA HUSBILSAFFÄR!**

RAPIDO
ITINEO
DREAMER

10 SKÅL ATT VÄLJA PR HUSBILAR

- ✓ Vi gör husbilsköpet till ett nöje!
- ✓ Cirka 70 beg. husbilar i lager
- ✓ 2300 kvm utställning inomhus
- ✓ Förmånlig finansiering
- ✓ Service även efter köpet
- ✓ PR Husbilsklubb – en aktiv klubb!
- ✓ 600 kvm verkstad med kunnig och erfaren personal
- ✓ Goda parkeringsmöjligheter
- ✓ Alltid uppdaterad hemsida
- ✓ Ledande varumärken

ITINEO
NYARE OCH BÄTTRE ÄN NÅGONSIN!

MASSOR AV BEGAGNAT!

CIRKA 70 FRÄSCHA BEGAGNADE HUSBILAR TILL RÄTT PRIS
– GIVETVIS LEVERERAR VI ALLA BILAR NYSERVADE MED GARANTI!

Bra finansiering i samarbete med Nordea
2,95% ränta!

ÖPPET HELA SOMMAREN: Mån-Tor 10-18, Fre 10-16. Lördag och Söndag stängt.

Ring eller titta på hemsidan för aktuella öppettider under högtidshelger.

Telefon 0322-83210 • Telefax 0322-83219 • Vetegatan 6, Sollebrunn

BLÅ FLAGG STRÄNDER

40 ÅR FARSTANÄS 40 ÅR

Järna Söderåls

1967 2007

Havsbad & Familjecamping

Stockholm 30 min
Södertälje 10 min
Nyköping 45 min

ÖPPET ÅRET RUNT

Tel: 46-8-551 502 15
Fax: 46-8-551 506 50
www.farstanash.se

Stockholmsregionens största
Havsbad & Familjecamping
Reducerad service under lågsäsong

Utsläppen ska styra framtidens

Under våren har regeringen presenterat ett nytt förslag på fordonsbeskattning. Bilar, lätta lastbilar och minibussar med låga utsläpp får en bonus, medan större utsläpp resulterar i en betydligt mer kännbar fordonsskatt. Förslaget påverkar inte bara nybilsköparna, utan omfattar alla beskattningsbara bilar.

REGERINGEN HAR TAGIT FRAM ett förslag på en ny skatt för personbilar, lätta lastbilar och minibussar, kallat Bonus Malus. Systemet finns i Frankrike, Norge och Finland där nytillverkade bilar med höga emissionsvärden har en registreringsskatt, som finansierar bonus vid köp av nytillverkade fordon med låga emissionsvärden.

Förslaget på ett svenskt system, som är ute på remiss till 15 augusti, innebär att köpare av nytillverkade bilar med liten klimatpåverkan får en bonus och att köpare av nytillverkade bilar med stor klimatpåverkan får en högre fordonsskatt. Skatten ska inte tas ut i samband med affären, trots att undersökningar visar att det ger den största effekten. Även begagnade bilar med stora utsläpp får en högre fordonsskatt.

– **REGERINGENS DIREKTIV** till utredaren var att inte föreslå en registreringsskatt. En sådan skatt påverkar försäljningen av nytillverkade bilar, vilket man sålunda valt bort. Det finns 3,5 miljoner bilar i Sverige, så om fordonsskatten ökar kraftigt för bilar med höga emissionsvärden blir det stora intäkter till statskassan, säger Jakob Lagercrantz, sakkunnig vid 2030-sekretariatet.

Utredaren föreslår att Bonus Malus systemet ska justeras i takt med att emissionsvärdet för nytillverkade bilar sjunker.

”Gränsvärdena bör successivt justeras

”Norge, Finland och Frankrike var först med att införa Bonus Malus.”

nedåt, både för att ständigt sätta press på marknaden och för att säkerställa att systemet är neutralt för statskassan. Dessa justeringar bör vara förutsägbara för marknaden och leda till att vi år 2030 når en fossilbränsleoberoende fordonsflotta.”

Jakob Lagercrantz menar att EU:s officiella utsläppsvärden enligt förnybarhetsdirektivet bör användas vid utformningen av Bonus Malus, det vill säga att bilar som går på biodrivmedel släpper ut hälften så mycket koldioxid som bilar som drivs med bensin eller diesel.

– De som äger en biogas- eller etanolbil blir i annat fall förlorare i det nya systemet.

Enligt utredningsförslaget ska nya el- och vätgasbilar få 60 000 kronor och laddhybrider 35 000–45 000 kronor i bonus, men endast under en inledningsperiod på tre år.

UTREDAREN HAR tagit fram två förslag, ett som är viktbaserat, och ett som bortser från fordonets vikt. Slutsatsen är dock att ett icke viktbaserat system är mer effektivt.

– Lagen bör avvisa vikt som parameter och bilindustrin stimuleras till att ta fram lättare fordon. Tillverkningen kommer i annat fall att inrikta sig på förmånerna, vilket är tvärt emot de intentioner politikerna har, påpekar Jakob Lagercrantz

KORTFAKTA

BONUS MALUS

Bonusdelen ska omfatta nya lätta fordon som släpper ut högst 50 gram koldioxid per kilometer. För fysiska personer är bonusen 60 000 kr om fordonet släpper ut 0 g CO₂/km, 45 000 kr för 1–35 g CO₂/km, 35 000 kr för 36–50 g CO₂/km – dock maximalt 25 procent av nybilpriset. För juridiska personer får bonusen vara maximalt 35 procent av skillnaden i nypris mellan bonusbilen och närmast jämförbara bil.

Malusdelen ska regleras i vägtrafikskattelagen och omfattar nya lätta fordon med CO₂-utsläpp över 95 g/km. Malus föreslås bli högre fordonets tre första år, 80 kr/g CO₂ över 95 g/km för bensin- och dieselfordon, därefter 22 kr/g över 95 g/km. För fordon som kan drivas med alternativa bränslen är kostnaden alltid 11 kr/g CO₂ över 95.

Utredningen lämnar förslag på en modell utan hänsyn till fordonets vikt, och en med hänsyn till fordonets vikt. I ”vikt-varianten” görs en justering av koldioxidkomponenten med 1 392 kg som nollpunkt. Det är

samma viktjustering som i dag används i miljöbilsdefinitionen och som EU avser använda för personbilar, även om lätta lastbilar och lätta bussar har andra regler. Utredaren förespråkar inget av de två alternativen men konstaterar att varianten utan vikt differentiering ger större klimateffekt.

Bränslefaktorn för nya dieselmotorer behålls för att kompensera för att energiskatten på diesel är lägre än på bensin. Den föreslås vara 1,97 i varianten av Bonus Malus-system utan vikt differentiering och 2,13 i varianten med vikt differentiering. Miljötillägget för

bilskatt enligt nytt förslag

Jakob Lagercrantz,
2030-sekretariatet.

Fredrik Daveby,
vd Motormännen.

Bertil Moldén,
vd Bil Sweden.

Samtliga system bör dock vara kostnadsneutrala, så att inte en snabb, långtgående och positiv omställning tar resurser från andra samhällsområden.

– Norge, Finland och Frankrike var först med att införa Bonus Malus. Det franska systemet med klass A-G infördes år 2008 och gynnade fransk bilindustri, som producerar många småbilar. Fransmännen köpte alltfler småbilar, men problemet var att avgifterna för Malus blev för låga. Den franska regeringen tvingades därför att göra om systemet, enligt Jakob Lagercrantz.

Det finns två viktiga brytpunkter, var Malus ska börja och var Bonus ska vara,

samt hur kraftig kurvan bör vara på båda sidor om Malus – och hur hög Malus-delen ska vara.

ENLIGT MOTORMÄNNEN bör Bonus Malus endast tas ut på nytillverkade bilar, och inte i form av en större fordonsskatt på begagnade bilar. För den befintliga fordonsparken kan en ökad fordonsskatt hamna på i genomsnitt 40 procent.

– Politikerna vill säkra intäkterna i Bonus Malus-systemet genom att höja fordonsskatten för både nya och gamla bilar. Företagen kommer därför att köpa elbilar och elhybrider, nytillverkade bilar som omfattas av Bo-

”Politikerna vill säkra intäkterna i Bonus Malus-systemet genom att höja fordonsskatten för både nya och gamla bilar.”

nus. För många privatpersoner kan bilar som ger Bonus var för dyra, tror Fredrik Daveby, verkställande direktör Motormännen.

Han menar att rena elbilar borde gynnas mer i förslaget, samt att det saknas en relevant analys av alternativen till bensin- och dieseldrivna bilar.

– Utredningen har inte beaktat för- och nackdelar med de olika fordonsslagen. Andra drivmedel än el, såsom olika biobränslen, lyfts inte fram på ett bra sätt i förslaget.

SÅ HUR KAN ett Bonus Malus-system bli för folk som bor på landet?

– Det finns en uppenbar risk för att landsbygdsborna får finansiera stadens projekt. Omsättningen på nya bilar är större i storstadslänen än på landet. Många som bor i glesbygd har gamla bilar som de kör väldigt långt i. De som gynnas av det nya skattesystemet är stadsbor som satsar på en nytillverkad elbil eller förmånsbil med låga utsläpp. Laddhybrider är inte så bra, eftersom de är väldigt dyra och inte går att köra mer än tre fyra mil på el. Gasbilarna är heller inte det bästa valet eftersom tankstationer bara finns på vissa ställen.

Bertil Moldén, verkställande direktör på Bil Sweden, säger att bränsleförbrukning är ett mycket komplicerat kapitel. Tre jurister från Göteborg står bakom förslaget till Bonus Malus, vilket gör att skrivningarna är mycket svåra att förstå för vanliga människor.

– Hela utredningen behöver göras om, vilket även Miljöpartiet tycker enligt en artikel i Dagens Nyheter. Utredningen har otroligt många brister och helt fel tankar. Man bör invänta europeiska Real Driving Emission och Worldwide harmonized Lite vehicle Test Procedures, WLTP, vad de kommer fram till när det gäller utsläpp från bilar.

YLVA BERLIN

dieseldrivna fordon tas bort för fordon som uppfyller utsläppsklass Euro 6, eftersom de därmed inte längre systematiskt har högre utsläpp av kväveoxider och partiklar än bensindrivna fordon.

Koldioxidbeloppet ska i fortsättningen tas ut för fordon med CO₂-utsläpp över 95 g/km, även fortsatt 22 kr/g respektive 11 kr/g. Personbilar klass I av fordonssår 2005 eller tidigare beskattas efter vikt och får en höjd fordonsskatt för att jämna ut skillnaden gentemot de som får CO₂-baserad skatt.

Förslaget innebär att den femåriga skattebefrielsen

tas bort och att den definition av miljöbil som är kopplad dit upphör. Därmed behövs en ny miljöbilsdefinition.

Utredningen anger att koldioxidutsläppet per bil minskar med 1,7 gram mer per år under de fem första åren jämfört med det nuvarande koldioxidbaserade fordonsskattesystemet, dock bara 1,0 gram mer per år i varianten med vikt differentiering.

Effekten av ett förändrat bonus- och skattesystem för fordonflottan föreslås utvärderas efter ett år. En preliminär plan är att alla nivåer är desamma under

de två första åren. Utredningen bedömer dock att efter två år kan bonusbeloppen behöva justeras, dels på grund av att intäkterna för Malus minskar, dels på grund av att priserna på fordon med låga utsläpp sänks och att subventionen av dessa därmed kan minska.

Utredningen bedömer att teknikutvecklingen är svår att förutse för el- och hybridfordon. Därmed kommer förändringar av Bonus att behöva göras oftare än förändringar av Malus.

Källa: Regeringen och 2030-sekretariatet

Fin förarmiljö.

KORTFAKTA**FORD EDGE 2,0 TDCi
180 TREND****Pris:** 386 300 kr.**Motor:** Diesel, 4 cyl, turbo, 1 997 cm³.**Effekt:** 132 kW/180 hk vid 3 500 varv/min.**Prestanda:** Toppfart 200 km/h, 0-100 km/h 9,9 sek.**Max vrid-****moment:** 400 Nm vid 2 000-2 500 varv/min.**Längd/bredd/****höjd/axelavstånd:** 480,8/192,8/169,2/284,9 cm.**Tjänstevikt/max****last/släp:**

1 913/592/2 000 kg.

Garantier: Nybil 5 år/15 000 mil. Vagnskada 3 år. Lack 2 år. Rost 12 år. Vägassistans förlängs vid märkesservice.**Förbrukning blandad körning:**

5,8 L/100 km.

CO₂-utsläpp: 149 g/km.

- Autobroms
- Alkoholås

+ Ljudnivå
Utrymmen

■ Pris

SMYGANDE SUV. Fords senaste bilnyhet Edge är nästan ett slagskepp. Det fattas två decimeter till fem meter på längden.

FOTO: FORD

Största möjliga tysssstnad ...

Ford växlar upp sin suv-satsning och lanserar Edge. Jämfört med populära Kuga är den större i alla avseenden, inte minst vad gäller utrymmen och pris. Mest intressant är en finess som sänker ljudnivån till en oväntat låg nivå.

INOM FORD-KONCERNEN pratas det ofta om "Ett Ford". Strategin har resulterat i ett antal världsbilar som med regionala anpassningar säljs på flera kontinenter. Den större suven Edge är senast ut att lanseras i Europa – i USA började den senaste generationen att säljas redan förra året.

Ur ett tekniskt perspektiv delar Edge plattform med modeller som Mondeo, S-Max och Galaxy. Från Mondeo känns baksätetsbältena med integrerade krockkuddar igen. Vid en kollision ger de fem gånger så stor anläggningsyta jämfört med ett traditionellt bälte. Det är särskilt skonsamt för både äldre och yngre passagerare. Edge har också

en rad moderna säkerhetssystem och på alla versioner ingår bland annat autobroms med fotgångardetektor, körfältsvarning och -hållare.

De generösa yttermåten – särskilt bredden – märks i kupén. Det är ingen större risk att sitta och gnugga armbågarna mot varandra fram, och även baksätet bjuder på bra utrymmen. Någon tredje sätesrad erbjuds inte i Europa, i stället får kunderna hålla till godo med ett rejält bagageutrymme på 602 liter.

Instrumentering och mittkonsol är av modernt Fordsnitt och det är hyfsat lätt att navigera bland knappar och reglage.

Den kanske mest intressanta finessen på Edge är ett särskilt system för brusreducering. I kupén sitter tre mikrofoner som fångar upp bakgrunds ljud från motorn. Via högtalarna spelas inverterade ljudvågor upp med syftet att "ta bort" ljudet, även när stereon är avstängd. Spontant verkar systemet fungera för det är ovanligt tyst vid färd.

I Europa erbjuds två dieselalternativ. I grunden handlar det om samma dieselmotor på två liter som förses med antingen ett eller två turboaggregat. Effekten landar på 180 respektive 210 hästkrafter. Den svagare har 6-växlad manuell låda medan den starkare kommer med automat. Det senare alternativet är att föredra, men innebär också en betydligt svettigare prislapp.

MYCKET UTRUSTNING ingår i nivån Sport, ändå är det svårt att kalla 462 300 kronor prisvärt. Inte heller grundversionen för 386 300 kronor ger full valuta för pengarna, trots allhjulsdrevning som standard.

Ford Edge har trevliga vägegenskaper och god komfort. Visst, storleken gör sig påmind emellanåt men hjälp som backkamera underlättar vardagen. Bilen tillför inget nytt till marknaden men introduktionen är lätt att förstå – suv-trenden har aldrig varit starkare än nu.

GUSTAV LILJEBERG

Mer
kraft

Lägre
förbrukning

Hur skulle det kännas med mer kraft i sommar?

Besök www.motoroptimering.se och se hur mycket bränslebesparing och effekt du kan få med en motorprogrammering från oss på AutoStable! Lämna in fordonet hos din närmsta optimeringsplats och få denna tjänst utförd - tryggt och säkert med garantier*

Exempeloptimeringar

Fiat Ducato 3.0 157hk **+23hk / +60Nm** fr. 8 900kr
Fiat 1.9/2.5/2.8 1988-2001 **DT Piston** fr. 2 900kr

AutoStable - Motoroptimering med garantier

- 60 dagars **nöjd - kundgaranti**, full returrätt
- 0% trimboxar, **100% motorprogrammering**
- Ansök om **faktura** eller räntefri **delbetalning**
- **Upp till 2 års motorgaranti** inkluderad*

Besök motoroptimering.se
Ring oss på 08 400 298 30
*Se hemsida för villkor

AAA
©Bisnode 2016

 AutoStable
motoroptimering.se

Sverige

SOM EN DAMSKO. Liten utanpå, stor inuti. Nya Suzuki Baleno står med ovanligt goda utrymmen för sin storlek.

FOTO: GUSTAV LILJEBERG

Nya Baleno – en rymlig lättviktare

Namnet känns kanske igen, men Suzuki Baleno är en rakt igenom ny bil. Modellen är först ut på märkets senaste tekniska plattform där låg vikt och goda utrymmen är två prioriterade områden.

DET HAR GÅTT MER ÄN 20 år sedan Suzuki lanserade modellnamnet Baleno. Senast det begav sig blev särskilt kombiversionen populär i Sverige. Bara på Gotland, där vi provkör nykomlingen, såldes 850 exemplar.

Baleno anno 2016 handlar om en 5-dörars halvkombi av kompaktformat. Längden mäter precis under fyra meter och storleksmässigt är den utvändigt bara halvnumret större än syskonet Swift. Invändigt är skillnaden större och kupén i Baleno är oväntat rymlig.

Fram är det gott om utrymme och från förarplats bjuds det på bra sikt framåt och åt sidorna. Bakåt är backkameran – enbart tillgänglig på högsta utrustningsnivån – en god hjälp.

Insteget till baksätet är bekvämt och på plats bjuds passagerarna på ett väl tilltaget benutrymme samt en något snålare takhöjd.

BAGAGEUTRYMMET mäter generösa 355 liter men tyvärr är både lathöjden och laströskeln obekvämt höga. En lägre öppning hade gett mer angenäma lyft.

Tre utrustningsnivåer erbjuds: Comfort, Exclusive och High Executive. Redan i grundutförandet för 124 900 kronor ingår utrustning som luftkonditionering och radio. Autobroms är enbart standard på High Executive och kostar, tillsammans med automatisk klimatanläggning, 8 900 kronor till de två andra varianterna. Här borde generalagenten varit mer generös och skickat med den säkerhetshöjande funktionen på alla nivåer.

INTERIÖREN UPPLEVS som något plastig, men Suzuki har ett gott kvalitetsrykte. Förhoppningsvis kan Indienbyggda Baleno matcha sina ungerska syskon på den punkten.

Egenutvecklade bensenmotorer på 90 eller 112 hästkrafter erbjuds på den svenska marknaden. Den väntade storsäljaren är det starkare alternativet, en 3-cylindrig 1-litersmaskin med turbo. Det här är en ”kortad” variant av den turbomotor som erbjuds i Suzuki Vitara. Den något svagare motorn är en 1,2-litersfyra som också säljs med ett mildhybridsystem där en särskild startmotor och ett extrabatteri ger lite mer kraft.

MOTORFÖRAREN GAVS tillfälle att prova både mildhybriden och turbon och båda maskinerna passar fint i bilen. Den turboladdade motorn är lite råare i gången men ger fartresurser som upplevs piggare än siffrorna på pappret. Vägegenskaperna är åt det trygga hållet och komforten är godkänd, även om ljudnivån subjektivt uppfattas som något hög.

Kombinationen av förhållandevis lågt pris och generösa utrymmen gör dock Baleno till ett seriöst alternativ i småbilsklassen, åtminstone om bilen utrustas med autobroms.

GUSTAV LILJEBERG

Trecylindrigt under huven.

KORTFAKTA

SUZUKI BALENO 1,0

TURBO HIGH EXECUTIVE

Pris: 162 900 kr. (Från 124 900 kr.)

Motor: Bensin, 3 cyl, turbo, 998 cm³.

Effekt: 82 kW/112 hk vid 5 500 varv/min.

Pre-

standa:

Toppfart
200 km/h,
0–100

km/h: 11,4 sek.

Max vridmoment:

170 Nm vid 2 000–
3 500 varv/min.

Längd/bredd/

höjd/axelavstånd:
399,5/174,5/147/
252 cm.

Tjänstevikt/max

last/släp:

1 010/420/1 000 kg.

Garantier:

Nybil 3 år.
Vagnskada 3 år. Lack
3 år. Rost 12 år. Väg-
assistans 3 år.

Förbrukning blandad

körning:

4,4 l/100 km.

CO₂-utsläpp:

103 g

CO₂/km.

- Autobroms
- Altkolås

+ Utrymmen

■ Lathöjd

Autobroms
ej standard
alla versio-
ner

Statens väg- och transportforskningsinstitut

VTI är ett oberoende och internationellt framstående forskningsinstitut inom transportsektorn. Huvuduppgiften är att bedriva forskning och utveckling kring infrastruktur, trafik och transporter. Verksamheten omfattar samtliga transportslag.

VTI har omkring 200 medarbetare och huvudkontoret finns i Linköping. VTI har även kontor i Stockholm, Göteborg, Borlänge och Lund.

Boka in 2016 års stora mötesplats

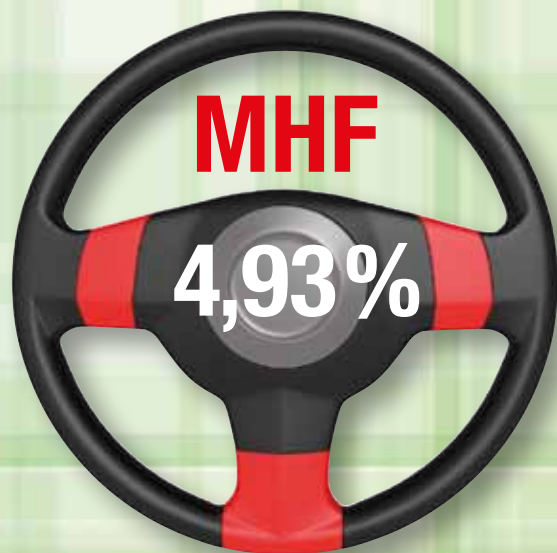
Förra året slog vi rekord med fler än 700 personer som deltog på plats och via webbsändning!

Konferensen kommer liksom föregående år att hållas på Clarion Hotel Stockholm.

Se program och anmäl dig på skl.se/kalender Välkommen!

Sveriges Kommuner och Landsting
Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad

Besök: Hornsgatan 20, Stockholm
Post: 118 82 STOCKHOLM
växel: 08-452 70 00
www.skl.se

Varsågod, medlemslånet med extra förmånlig ränta för dig

Som medlem i MHF kan du låna från 20 000 upp till 350 000 kronor till en rörlig ränta på 4,93 procent. Välj själv om du vill bli av med dyra smålån, åka på drömräsa eller renovera köket. Ingen säkerhet behövs och inga avgifter finns. Du kan när som helst lösa lånet utan extra kostnad.

Gör så här för att ansöka om medlemslån

- Ring 0771-MEDLEM (0771-633 536) om du vill ha ett lånebesked direkt.
- Logga in på Internetkontoret (om du redan är SEB-kund).
- Besök seb.se/medlemslan.
- Kom in på närmaste kontor – du får besked och hjälp medan du väntar.

Kom ihåg att berätta att du är medlem i MHF.

Läs mer på seb.se/medlemslan

Aktuell medlemslåneränta är för närvarande 4,93 %. En sedvanlig kreditprövning görs alltid. Det får inte finnas några betalningsanmärkningar och lägsta årsinkomst är 190 000 kr. Om den rörliga årsräntan är 4,93 %, blir den effektiva räntan 5,04 % för ett annuitetslån på 100 000 kronor upplagt på 5 år, ingen uppläggningsavgift och betalning sker via autogiro. Det totala beloppet att betala, vid oförändrad ränta blir 113 035 kronor och din månadskostnad blir 1 884 kronor. Årsränta per 2015-04-10.

FOTO: AUDI

Kvalitetskungen

EFTER NÄRMARE fyra år i produktion får nuvarande generationen Audi A3 en ansiktslyftning. Största nyheten är på sätt och vis den minsta – en 3-cylindrig motor.

A3 är en av Audis volymmodeller, både internationellt och i Sverige. En bärande del i framgångsreceptet är att bilen ger ett mycket påkostat intryck. Storleksmässigt finns många konkurrenter, men få kan ens komma i närheten av A3 i kvalitetskänsla.

Därför är det ingen överraskning att Audi gått varmsamt fram vid den här ansiktslyftningen. Interiören, som är bilens kanske starkaste kort, är närmast oförändrad. Som tillval finns nu "virtual cockpit" där en skärm ersätter de traditionella instrumenten. Exteriören också bara fått smärre förändringar. Det krävs ett tränat öga för att notera de annorlunda strålkastarna, stötfångarna och grillen.

DEN STÖRSTA NYHETEN återfinns i stället under huven. Instegsvarianten har fått en 3-cylindrig turbomotor på 1,0 liter. Maskinen levererar 115 hästkrafter respektive 200 Newtonmeter och passar riktigt bra i A3. Det är inte ett alternativ för förare med brådska, men för de allra flesta räcker maskinen långt. Kombinationen med 7-växlad S tronic dubbelkopplingslåda är angenäm, men höjer också det redan höga priset med närmare 21 000 kronor.

Den deklarerade förbrukningen är låg och som brukligt med överladdade motorer krävs det en lätt högerfot för att hålla nere den verkliga förbrukningen. Motorerna låga vikt bidrar till smidiga köregenskaper – A3 med trea upplevs som ovanligt nätt i steget.

På säkerhetssidan noteras särskilt att autobroms nu är standard i Sverige och för den som vill finns ytterligare säkerhetssystem att tillgå, däribland emergency assist som bromsar ned bilen till stillastående om föraren förlorar medvetandet.

GUSTAV LILJEBERG

KORTFAKTA

AUDI A3 1,0 TFSI S TRONIC

Pris: 253 300 kr. (Från 232 500 kr.)

Motor:

Bensin, 4 cyl, turbo, 999 cm³.

Effekt: 85 kW/115 hk vid 5 000–5 500 varv/min.

Prestanda: Toppfart 206 km/h, 0–100 km/h 9,7 sek.

Max vridmoment: 200 Nm vid 2 000–3 500 varv/min.

Längd/bredd/höjd/axelavstånd: 431,3/178,5/142,6/263,7 cm.

Tjänstevikt/max last/släp: 1 245/485/1 500 kg.

Garantier: Nybil 2 år. Vagnskada 3 år. Lack 3 år. Rost 12 år. Vägassistans förlängs vid märkesservice.

Förbrukning blandad körning: 4,5 l/100 km.

CO₂-utsläpp: 104 g CO₂/km.

Komfort
Kvalitetskänsla

Pris
Garantier

FOTO: NISSAN

Unik reklampelare

KOMBINATIONEN AV crossover och sportbil är lika udda som spännande. Nissan gjorde slag i saken och placerade drivlinan från GT-R i Juke. Motorföraren har provkört det mångmiljondyra kraftpaketet.

Nuförtiden är det få biltillverkare som verkligen tar ut svängarna. Gör något oväntat och annorlunda. För några år sedan korsade Nissan sin populära crossover med kompetenta sportbilen GT-R. Resultatet – Juke-R – blev ett kraftpaket som rönt uppmärksamhet bland många bilentusiaster. En handfull var till och med beredda att slanta upp närmare fem miljoner för ett handbyggt exemplar.

Förra året upgraderades Juke-R med drivlinan från senaste GT-R och karosnyheterna från ansiktslyfta Juke. Nya Juke-R 2.0 stoltserar med hela 600 hästkrafter ur den överladdade V6:an.

Kupén domineras av en skyddsbur, som särskilt bidrar till vridstyvheten, och två racingstolar. Sittpositionen kan närmast beskrivas som fällkniv möter skruvståd.

FARTRESURSER av sällan skådat slag och ett fuktigt underlag får de mest rutinerade förare att ta det försiktigt. Minsta tryck på gaspedalen och motorn svarar direkt – Juke-R 2.0 närmast skenar i väg. Den korta hjulbasen gör heller inget för att ge köregenskaperna harmoni. Att plantera bilen i en sandfälla, eller än värre ett räckle, gör att de två varven på den spanska racerbanan görs med stor respekt.

Nu spelar det kanske inte så stor roll. Det här är en riktig showbil, en unik reklampelare som gör verklighet av en rolig idé. Att den dessutom levererar en imponerande körupplevelse understryker hur seriöst Nissan tagit sig an projektet. I en bilvärld allt mer styrd av ekonomer är Juke-R 2.0 ett välbehövligt undantag.

GUSTAV LILJEBERG

KORTFAKTA

NISSAN JUKE-R 2.0

Pris: Cirka 5 miljoner.

Motor: Bensin 6 cyl, turbo, 3 799 cm³.

Effekt:

441 kW/600 hk vid 6 800 varv/min.

Prestanda: Toppfart ca 270 km/h, 0–100 km/h ca 3,0 sek.

Max vridmoment: 652 Nm vid 3 200–5 800 varv/min.

Längd/bredd/höjd/axelavstånd: Ingen uppgift.

Tjänstevikt/max last/släp: 1 806/ingen uppgift/0 kg.

Förbrukning blandad körning: Ingen uppgift.

CO₂-utsläpp: Ingen uppgift.

Prestanda
Unik

Kupéutrymme
Inte snål
direkt

LENNANDIA

Lämna din bil i noggranna händer

Hos verkstäder som använder MRF:s symbol har vi rätt utrustning för att gå igenom din bil in i minsta detalj. Det är en av många orsaker till att vi kan säkra kvaliteten och ge dig garanti på service och våra reparationer.

MRF-verkstäderna, www.mrf.se/verkstad

I trygga händer

SKADOR, REPARATIONER OCH SERVICE

Alla förekommande märken

PÅ DIN HUSBIL LÖSER VI!

 SkadeCenter

Verkstadsgatan 3, 504 62 Borås
Tel. vx 033-24 87 80

www.skadecenter.com

AUKTORISERAD IVECO-VERKSTAD

Säkrare (och snyggare) backspegel för dig som kör husvagn!

BÄST I TEST
i ViBilägare nr 6, 2014

Större spegel
med större
siktält
– säkrare!

Nytt spegelhuvud
med reflex för
bättre synlighet

Snygg och skyddande
kåpa för spegelfästet

Bra Vision
Scandinavia AB

www.bravision.se

Skadad eller sliten bilruta? Byt eller laga för säkerhets skull!

Din vindruta är livsviktig. Visste du att den ofta efter ca 7000 mil har blivit så sliten så sikten kraftigt försämrats? Om du bara har ett stenscott så lagar vi det snabbt till låg kostnad. Ha koll på din vindruta, för säkerhets skull. Vill du ha hjälp, råd eller tips ska du vända dig till något av våra drygt 400 auktoriserade bilglasmästerier. Vi är Sveriges främsta experter på allt som handlar om bilglas och vi kan alla bilmodeller. Välj alltid den som är bäst på sikt. Välj....

**AUKTORISERADE
BILGLASMÄSTERIER**

020-44 44 22 • www.gbfs.se

PROMILLEHALT
– CHECK! MHF-Ungdoms funktionär Carina Gravitis Larsson kontrollerar nykterheten hos en besökare under festivalen.

FLITIGA FUNKTIONÄRER.
Det gjordes 1 100–1 200 blås i MHF-Ungdoms nykterhetskontroll SoberCheck på Sweden Rock Festival.

MHF-Ungdom blåser festivaldeltagarna på Sweden Rock

Hos MHF-Ungdom kan festivaldeltagarna på Sweden Rock göra en frivillig nykterhetskontroll innan de sätter sig i bilen. Under årets festival gjordes 1 100–1 200 blås.

– Besökarna uppskattar vår insats, säger Ulrik Larsson, förbundsordförande för MHF-Ungdom.

SWEDEN ROCK FESTIVAL arrangerades den 8–11 juni i Norge i västra Blekinge. MHF-Ungdom har funnits på plats och kört SoberCheck under många år. Besökarna får blåsa i en frivillig nykterhetskontroll för se att om de är nyktra och om det därmed är okej att sätta sig i bilen och köra hem. Syftet är att motverka rattfylleri. I år jobbade sex funktionärer från MHF-Ungdom med SoberCheck.

– Vi får alltid ett mycket positivt bemötande, berättar Ulrik Larsson.

– Något som var lite roligt i år, var att det var några som hörde av sig långt i förväg och kollade så att vi verkligen skulle komma dit.

Alla MHF-Ungdoms funktionärer som kör SoberCheck har fått utbildning om alkoholmätare, alkohol och rattfylleri.

”Något som var lite roligt i år, var att det var några som hörde av sig långt i förväg och kollade så att vi verkligen skulle komma dit.”

– Det är viktigt att våra funktionärer har bra kunskaper så att de kan svara om de får frågor från besökarna, säger Ulrik Larsson.

MHF-Ungdom gjorde 1 100–1 200 blås under årets festival.

– De festivaldeltagare som är seriösa och precis ska köra iväg, är oftast nyktra när de kommer. Sedan finns det de besökare som tror att de är nyktra, men som är påverkade, konstaterar Ulrik Larsson.

– Men det bevisar att det är svårt att bedöma om man är nykter eller inte och att SoberCheck behövs.

DET VARMA MOTTAGANDET från besökarna är drivkraften.

– En sak som är lite roligt är att det kom en besökare som skulle blåsa till en av våra funktionärer och hade med sig körkortet, som de måste ha. Då sa vår funktionär: ”du har varit här förr”, berättar Ulrik Larsson.

– Men då visade det sig att det var första gången besökaren blåste, den hade blivit instruerad av andra besökare om hur det funkar. Det visar att det har blivit en sådan tradition att man låter sin chaufför blåsa, så att man är säker på att alla kommer hem säkert.

– Det är det som håller en i gång att fort-

sätta och lägga ned alla timmar, den positiva responsen från människor, säger Ulrik Larsson.

Han önskar att MHF-Ungdom hade möjlighet att köra SoberCheck på fler festarrangemang och konserter.

– Tråkigt att vi inte kan vara på fler platser, jag tror att det skulle behövas. Men det hänger på ekonomin och att få funktionärer som ställer upp, säger Ulrik Larsson.

Vad har MHF-Ungdom för andra aktiviteter på gång i sommar?

– Vi hoppas kunna stå med mjölkält till ett par fotbollscuper i Småland, det är vad vi har planerat i nuläget.

En höjdpunkt i sommar är MHF-Ungdoms kongress som hålls den 27–28 augusti utanför Halmstad.

– Det blir ett kombinerat sommarläger och kongress. Både lek och allvar, med tävlingar och aktiviteter. Vi hoppas att så många som möjligt kommer. Alla är varmt välkomna, avslutar Ulrik Larsson.

Mer information om anmälan till kongressen hittar du på mhf-ungdom.se Har du frågor? Kontakta generalsekreterare Christer Folkesson på telefon 070–521 97 15.

MARI HAGLUND

Växla upp till vårt bästa skydd

I vår bästa bilförsäkring ingår både assistans och hyrbil om något skulle hända dig på vägen. Har du hemmet försäkrat hos oss får du dessutom samlingsrabatt.

Läs mer om Bilförsäkring Stor på folksam.se eller ring 0771-950 950 så hjälper vi dig.

Se ditt
erbjudande på
folksam.se/bil

Folksam
För allt du bryr dig om

HAR SINA NÖTTER		DE SNABBA TILLSLAGEN		SAKNAS PÅ CAB FATTAS		SAMMANFOGAR
						SÅDANA ÄR NOLLRESULTAT
MED VIFLÖK PÅ MACKA						
BAKDEL						↓
KLARHET						
				SLÅ I DÖRREN FÄLLE NEDSLAGEN		
LÄSNING						
SAIT PÅ		BAGAREN I SAN REMO		DOLLARGRIN DOFT AV MAT		ESTET PÅ BYRÅ

UNDERSTUNDOM	↓		KONSERVATIV KOM MED PIPPI	DRÖG UPP UR SÅNGEN		GJORDE TANT GRÖN		UNDERLIGSKA INTE INTAS INNAN KÖRNING	↓								
						FALLER PÅ HÖSTEN LUMPEN				GÖR MAN INTE KLUNG HAR SINA GNAGARE						HAR KRAFTORD	
ANVÄNDS SOM REGEL				STUDERAR KONTRAKTET NOGA STÄLLE PÅ LED								PERIOD AV MISSVÄXT HAR SINA STAVAR					BRUKADE MAN SLAGDÄNGA FÖRR
KNALLA			TAR BORT DAMM					STILLHET HEMMAN			ÄR SLAGTÄLIG				ÄTNJUTA VÄNTAR VID UPPLOPPET		
ÄR STÖTTA						ARISTOKRAT FÖRSÖKA ÖVERTYGA								SPRÖD KAKA			
PÅ BILPLÅT I MALAGA			STUP I KVARTEN FÖREBILD							DEN ÄR EN RARITET	BOLMAT ÄR DET SOM TILLHÖR DIN FAMILJ						LIGGER ÖVANFÖR BODEN
					ÖKÄND ÖGRUFF	HAN SLÅR SIG INTE NER BLÅSER									HYLLAS PÅ BORDSKIVA OMRÅDE		
SNO UTAN ATT STJÄLA	↓		ÄR FRÅNVARANDE PERSON I RAMSA I HALLAND						GROGGY DEN SITTER BAKOM GALLER		BÅLKEST ANGER MÄNGD						
DE AVSLUTAR JORDAXELN								RÅBIFF							GRÖNT LJUS HÖRS I LA SCALA		
				SKRIVER STUDENT I STORSLAGEN				ÄR RÖD GUBBE I TRAFIKEN DEN HAR LADDNING			GER LYSANDE REKLAM						DEN GÖR ATT DET BLIR HALT I SANDEN
STYCKA EN DUK	↓		STICKA TILL BLIR NIA IBLAND		SÅDANA DELAR 2+1-VÄG LIGGA PÅ RÖR			PÅ KANT MÅSTE MAN GE RÄTT				SOVSIGNAL SVÄNGA UN DAN					
SÅDANA SKA INTE INTAS INNAN KÖRNING														TIDEVARY BITA			
DEN YNGRE MEDLEM MEN								BÄCKMAN MED ROCK	LITEN FYS DEN HAR MYNNING							HÄDE DENNA STAD 1984	
			HAR FENDELKÖRSELSE			PLATSER FÖR SNABBA DÄCKBYTEN						KAN VARA SOM EN LÖNNGÅNG					
I KVERT FÖRR	SKRÖNAN SOM ÄR TRYCKT							TRALLAR						VAR FYRA KVARTER			

FOTO: KUSTBEVAKNINGEN

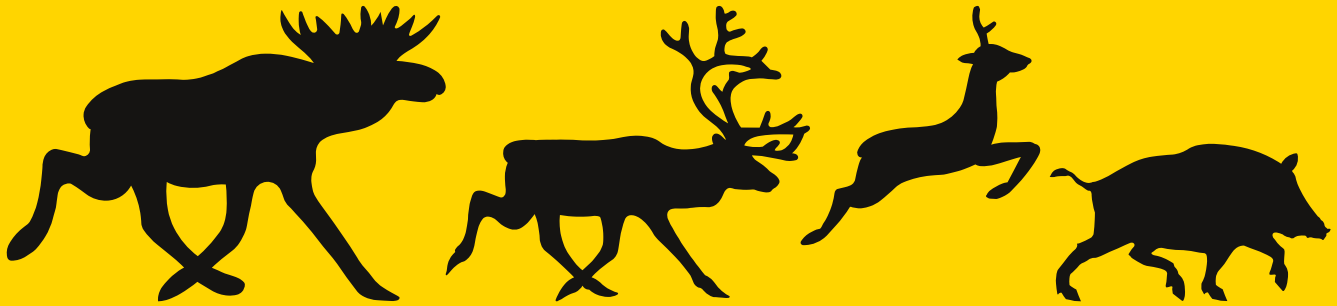
LÖS KRYSSET OCH VINN!

► De fem först dragna lösningarna belönas med två bingolotter vardera. Skicka lösningen till: Motorföraren, Hammarby Fabriksväg 25, 120 30 Stockholm före 8/8, 2016. Märk kuvertet "Kryssset 5/16".

- Namn.....
- Adress.....
- Postadress.....

TÄNK VILT

FÖRRA ÅRET ANMÄLDES 46 500 VILTOLYCKOR
DET INNEBÄR EN VILTOLYCKA VAR 12:E MINUT

Som medlem hos oss får du ekonomisk hjälp när viltolyckan är framme. Skulle du råka kollidera med något av det anmälningspliktiga viltet* eller ren får du upp till **7 500 kr** att använda till:

- ✓ Självrisk
- ✓ Reparationskostnad
- ✓ Hyrbilskostnader

Samt **500 kr** i extra kostnadsersättning.

Medlemskapet är personligt, kostar endast **120 kr / kalenderår** och gäller:

- ✓ Dig som ägare/förare av ett privatägt motorfordon (+ tillkopplat släp)
- ✓ Alla motorfordon du äger, oavsett antal.
- ✓ Om du lånar någon annans privatägda motorfordon.
- ✓ Oavsett om fordonet är hel-, halv- eller bara trafikförsäkrat.

*Anmälningspliktigt vilt regleras i § 40 i Jaktförordningen och innefattar björn, varg, järv, lo, älg, hjort, rådjur, utter, vildsvin, mufflonfår och örn.

TÄNK VILT
ÄLGSKADEFONDSFÖRENINGEN
Sveriges ledande oberoende aktör inom vilt och trafiksäkerhet

WWW.ALGEN.SE
TEL: 0474 - 102 12

Älgskadefondsföreningen är en ideell, rikstäckande förening med ca 80 000 medlemmar. Vi har varit verksamma sedan 1973 och är Sveriges ledande, oberoende aktör inom vilt- och trafiksäkerhet. Föreningens huvudsyften är att sprida information och kunskap om vilt i trafiken och att ge ekonomisk hjälp till medlem som kolliderat med anmälningspliktigt vilt.

Motorföraren i backspegeln

Nya Saab 9-5 dominerade omslaget på Motorföraren nr 4/1997. Trollhättans senaste tillskott var viktigt för tillverkaren, som länge dragits med lönsamhetsproblem. En framtidsspaning gjordes också hos BMW, som låtit tidningen köra en unik vätgasbil.

TEXT: GUSTAV LILJEBERG

Renault och Autoliv

Svenska Autoliv och franska Renault visade stolt upp resultatet av företagens samarbete. Det handlade om en ny krockkudde som tillsammans med ett speciellt bilbälte som vid en frontal-krock skulle minska risken för dödliga skador med 30 procent och bröstskador med 54 procent.

Själva krockkudden var på 60 liter och skyddade hela kroppen. En viktig funktion i systemet var att i takt med att kudden fylldes, skulle bältesfästet i golvet ge efter och ge föraren något av en mjuklandning. Det var också förarens tyngd som pressade ut gasen ur kudden, här på ett långsammare än andra krockkuddar. Hela proceduren gick på 70 millisekunder.

Syftet med konstruktionen var att minska skadorna från bältet, en skadeform som hade blivit vanligare då fler överlevde svåra olyckor samt bältenas effektivitet. Krockkudden lanserades i Mégane i slutet av 1997 och resten av modellprogrammet året därpå.

Omslag

”Äntligen en genuin Saab” gick det att läsa på Motorförarens omslag. Givetvis handlade det om nya 9-5 som snart skulle introduceras. Efter andra generation 900, som var dels för mycket Opel dels behäftad med barnsjukdomar, var det lätt att prata om ”sista chansen” för Saab som någorlunda fristående märke inom GM-koncernen.

Motorföraren var dock positivt inställd till Trollhättans nya storbil: ”För det är en genuin Saab med massor av körglädje, hög säkerhet, och mängder av små tekniska innovationer.”

Bland detaljerna som utmärkte sig – listan var lång – fanns bland annat ”säkerhetsstolar fram med sidokrockkuddar, aktivt nackskydd och inbyggd ventilation; progressiv hastighetsmätare där graderingarna blir tätare över 140 km/t; s k nattpanel som enbart tänder de instrumenttavlor och lampor som föraren behöver; sex spolarmunstycken till vindrutan, nytt databussystem som överför alla elektriska signaler i bilen till ett digi-

talt nätverk istället för kabelhärvor”.

Den nya Saaben var både stor och tung till formatet, något som speglade sig i bränsleförbrukningen. Volymversionen var deklarerad till 9,7 l/100 km, klart över en konkurrent som Audi A6 med motsvarande motorisering.

9-5 skulle introduceras under hösten 1997, som modellår 1998, och redan kommande vår var en kombi att vänta. Den prognosen skulle senare visa sig vara något optimistisk då kombi kom att dröja ända till senhösten 1998.

Visst kan man köra bil på vatten

Motorförarens medarbetare Rolf Gildenlöw hade ”efter mycket övertalande” provkört BMW:s vätgasbil. Det var en BMW 750i som försetts med vätgasanpassad 2,5-litersmotor och enbart fanns i ett enda exemplar.

”Tekniken som krävs för att spalta isär syret och vätet på elektrolytisk väg är välkänd, om än dyrbar, medan det stora problemet uppstår när man skall hantera den flyktiga vätgasen.”

BMW hade valt att kyla ner gasen till minus 250 grader, så den blev flytande. Bränslet förvarades i en särskild tank, som påminde om en termosflaska till formen, mellan baksätet och bagageutrymmet. Tanken rymde 140 liter flytande väte, motsvarade 40 liter bensin.

Problemet med vätgasen var inte säkerheten, det hade krocktester visat, utan ett helt annat enligt ingenjören Hans-Christian Fickel:

– Det är transporter och lagringen av det flytande vätet som kräver ett helt nytt distributionssystem. Men att det är möjligt bekräftas av att man i Kanada, för industrins räkning, har både stora och långväga transporter av väte. Så visst skulle det gå att bygga upp ett nät för vätgasförsäljning redan idag.

Ett annat bekymmer var också kostnaden att ta fram vätgasen. En liter bensin kostade exklusive skatter två kronor litern medan motsvarande energimängd i form av vätgas gick på 6,75.

Enkelt dubbelkommando

Sedan 1 september 1993 var det tillåtet för 16-åringar att övningsköra i Sverige. Fler körtimmar och större körvana hade redan märkts i statistiken – olyckorna bland 18-åringarna hade minskat med en tredjedel, enligt statistik som VTI tagit fram vid tiden.

Allt var dock inte frid och fröjd. I samband med övningskörning hade tio personer omkommit under tre år, varv fyra inte var med i den övningskörandes bil. Ytterligare 79 hade skadats svårt. Därför efterlyste MHF-Ungdoms förbundssekreterare Kjell-Åke Ellström att dubbelkommando skulle vara obligatoriskt vid privat övningskörning.

En enkel lösning hade tagits fram av trafikläraren Rune Magnusson och hans bror Ingemar. På handledarens högersida monterades ett kraftigt handtag som via en vajer påverkade fotbromspedalen.

– Jag har ju sett i mitt arbete hur farligt det kan vara om man inte har dubbelkommando men de som fanns på marknaden var väldigt dyra, säger han. Därför började jag fundera på hur man skulle kunna hitta en enklare lösning.

VINNARE KRYSSET NR 4

	C	O	H	B						
→	H	A	N	→	H	A	R	→	E	N
↑	E	K	G	A	V	E	L	N	↓	S
A	C	T	I	O	N	S	A	B	B	A
K	R	A	N	S	E	N	R	Å	K	
→	H	A	N	D	P	I	R	O	G	E
→	Å	R	O	K	N	O	T	E	R	
F	↓	L	A	N	G	A	T	↓	N	
S	T	U	D	E	R	A	E	P	A	
E	E	T	E	R	P	Å	S	T	Å	
S	T	O	R	V	I	L	T	E	T	S
T	A	L	A	D	E	↓	A	K	T	A
↓	S	Ä	L	P	R	I	L	L	A	N
S	E	G	L	A	R	E	↓	J	G	O
B	Ä	R	G	A	A	N	S	E	R	S
K	E	D	E	N	V	A	V	E	R	S
H	E	R	R	E	N	S	Ä	N	G	E
R	Ö	A	S	P	A	L	K	V	Ä	R
T	J	U	R	T	A	B	B	A	R	N
↓	S	T	I	G	A	R	O	R	O	P
V	Ä	R	T	E	C	K	E	N	S	U
G	E	T	T	A	X	S	T	R	A	M

► Grattis till fem nya krysetvinnare. Två bingoletter var kommer på posten. Lycka till!

Siv Johansson,
Mariestad

Lennart Hellman,
Ytterby

Kerstin Hjalmarsson,
Mattmar

Ragnhild Sandell,
Hult

Bertil Sandström,
Mörum

TORGET: RADANNONSER

SÄLJES

TOYOTAFÄLGAR
med prydnadsfälgar.
195x55x14 tum. (100/5) 5
hål. Pris: 2 300 kr.
Tel: 0505-448 66, 070-
526 19 94.

GÅBAND av märket Adre-
nalin. Fint skick, väldigt
lite använt. Pris: 900 kr.
Tel: 018-21 62 65,
070-256 14 23.

VOLVO S70, årsmodell
1998. 15 700 mil, som ny.

Pris: 20 000 kr
Tel: 070-940 14 91.

UTHYRES

**TREVLIG STUGA I SÖDRA
SMÅLAND.** 700 m till sjö.
3 rum, stor hall, öppen
spis, kök med elspis, kyl/

frys, micro, kaffebyggare
med mera. Grill. Tillgång
till tvättmaskin. WC/dusch.
Pris veckovis: 3 000 kr. Ut-
hyres även för dagen.
Ring Birgitta Bogren, tel
0470-340 20.

**NATURNÄRA STUGA I
VÄSTRA VÄRMLAND**
med 4 bäddar. Uthyres
veckovis.
Tel: 0571-103 81, 070-
545 81 06.

MEDLEMSFÖRMÅN: ANNONSERA

► Som en förmån erbjuder vi våra medlemmar en gratis Torget-
annons! Gäller endast privatpersoner, en annons per utgivning och
person. För kommersiella annonser hänvisar vi till vår annonschef

(se redaktionsrutan sidan 4). Manusstopp är den **8 augusti**.

► Skicka din annons till: "Torget", Motorföraren, Hammarby Fa-
briksväg 25, 120 30 Stockholm.

Säljes
 Köpes
 Uthyres
 Önskas hyra
 Bytes
 Fastighet
 Tomt
 Personligt

Annonstext /Produkt, pris, årsmodell etcetera _____
Namn _____
Telefon _____
Adress _____
Postadress _____
Medlemsnummer (obligatoriskt) _____

Rätt svar bil- & trafikfrågor

1B. I mars 1935 lanserades Volvo PV36, som i folkmun kom att kallas Carioca efter en latinamerikansk dans som var populär på 30-talet. Modellen tillverkades till 1938.

Jakob (alt A) var smeknamnet på Volvos första modell ÖV4 (Öppen Vagn med 4 cylindrar). En förseriebil av ÖV4 blev klar 25 juli 1926 då Jakob har namnsdag. Därav smeknamnet. Bilen tillverkades sedan 1927-1929.

Kromosomsuggan (alt C) var smeknamnet på Volvos taximodell PV800 1938-1957.

2C. Mercedes 300SL (1954-1963) fick smeknamnet måsvingen eftersom dörrarna öppnades uppåt.

Pagoda (alt A) var smeknamnet på Mercedes 230SL/250SL/280SL (1963-1971). Modellen fick sitt namn genom sin konkava hardtop som påminde om en pagod, en buddistisk byggnad.

McLaren (alt B) eller SLR McLaren tillverkades av McLaren Automotive i England på uppdrag av Mercedes 2004-2010.

3C. När Renault 4 skulle lanseras i Sverige 1964 födde reklamakarna Leon Nordin och Alf Mork på Arbman's annonsbyrå smeknamnet Skrytbilen på den kantiga, enkla modellen med en prislapp på 8 000 kronor. Renault 4 tillverkades 1961-1994.

Paddan (alt A) var smeknamnet på klassiska Citroën DS (1955-1975).

Simca (alt B) var en fransk biltillverkare (1934-1979). Namnet är en förkortning av Société Industrielle de Mécanique et de Carrosserie Automobile.

**NU KAN DU
BLI MEDLEM
FÖR BARA
195 KR
FÖRSTA ÅRET!**

► Läg talongen eller motsvarande i ett brev, märk det FRISVAR och skicka till: **MHF - Motorförarnas Helnykterhetsförbund, Kundnr: 120 171 200,** 120 11 Stockholm. Du kan också anmäla dig via hemsidan: www.mhf.se/bli_medlem.m

Namn: _____
Adress: _____
Postnr & ort: _____
Tel. dagtid: _____
E-post: _____
Personnr: _____

Tillägsmedlemskap:

MHF Camping Club 75 kr
 första året (normalt 175 kr/år)

Ja, jag vill bli medlem i

MHF (normalt 250 kr)
 MHF-Ungdom 100 kr

Jag är helnykter (frivillig uppgift)*

* Den som är helnykter dricker inte något som har mer än 2,25 vol% alkohol. Som helnykter medlem i MHF har man möjlighet att bli förtroendevald i organisationen.

SPARA UPP TILL
30 000 KR

UEFA
EURO2016
FRANCE

i20 GO!

PRIS
FRÅN **134 900 KR**
SPARA 15 000 KR

i30 GO!

PRIS
FRÅN **169 900 KR**
SPARA 30 000 KR

i10 GO!

PRIS
FRÅN **119 900 KR**
SPARA 7 000 KR

Extrautrustade specialversioner

Hyundai GO! Edition

Hyundai – Officiell partner till UEFA EURO 2016.

hyundai.se @HyundaiSverige #hyundaisverige

HYUNDAI

NEW THINKING.
NEW POSSIBILITIES.

5 års Nybilsgaranti med fri körsträcka • 5 års Vägassistans • 3 års Vagnskadegaranti

Alla priser är av generalagent rekommenderade cirkapriser. Lokala prisavvikelser kan förekomma.

i10: Bränsleförbrukning vid blandad körning: 4,7 l/100 km, CO₂: 108 g/km. i20: Bränsleförbrukning vid blandad körning: 4,8–5,1 l/100 km, CO₂: 112–119 g/km. i30: Bränsleförbrukning vid blandad körning: 5,3–5,7 l/100 km, CO₂: 123–132 g/km.